

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

ALENKA HRIBERŠEK

**OBLIKOVANJE POLITIK NA LOKALNI RAVNI:
REŠEVANJE PROBLEMA BAZENA V KRŠKEM IN
PLAVALNEGA KLUBA CELULOZAR KRŠKO**

DIPLOMSKO DELO

LJUBLJANA 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

**ALENKA HRIBERŠEK
MENTORICA: doc. dr. ALENKA KRAŠOVEC**

**OBLIKOVANJE POLITIK NA LOKALNI RAVNI:
REŠEVANJE PROBLEMA BAZENA V KRŠKEM IN
PLAVALNEGA KLUBA CELULOZAR KRŠKO**

DIPLOMSKO DELO

LJUBLJANA 2007

Zahvaljujem se vsem, ki ste verjeli vame, me spodbujali in pomagali pri mojem študiju in nastajanju diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi mentorici doc. dr. Alenki Krašovec za strokovno pomoč ter usmerjanje pri pisanju diplomske naloge.

**OBLIKOVANJE POLITIK NA LOKALNI RAVNI:
REŠEVANJE PROBLEMA BAZENA V KRŠKEM IN PLAVALNEGA KLUBA
CELULOZAR KRŠKO**

Pri procesu oblikovanja javnih politik oz. reševanja javno političnih problemov navadno sodeluje večje število akterjev, med katerimi se vzpostavijo raznovrstna razmerja oz. odnosi. Ti akterji lahko v procesu med seboj sodelujejo, tekmujejo, ali pa so celo v konfliktnih odnosih. Med njimi se običajno vzpostavlja določeno (ne)ravnotežje moči. In le-to je (v povezavi z javno političnim izidom) predmet preučevanja te diplomske naloge. Avtorica skuša na primeru procesa reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško prikazati proces oblikovanja javnih politik na lokalni ravni in dinamiko odnosov med akterji, ki sodelujejo pri reševanju lokalnega problema ter ugotoviti, kdo izmed njih ima največjo moč. Gre za prikaz širše problematike, ki se dotika predvsem športne politike, posredno pa tudi okoljske in finančne. Osnovni predmet analize so odnosi oz. razmerja med državnimi in civilno družbenimi akterji. Avtorica raziskuje ta razmerja s pomočjo teorije novega institucionalizma, ki ga nadgradi s konceptom javno političnih omrežij.

Ključne besede: lokalna politika, neoinstitucionalizem, javno politična omrežja, moč

**POLICY FORMATION AT THE LOCAL LEVEL: SOLVING THE PROBLEM
OF THE KRŠKO MUNICIPALITY POOL AND THE CELULOZAR KRŠKO
SWIMMING CLUB**

The process of policy formation – solving sociopolitical problems – ordinarily involves several entities, with various relationships forming between them. They can cooperate, compete or be in a state of conflict during this process. Usually, a certain (im)balance of power is established between them. This, coupled with the public policy outcome, is the subject of this thesis. Focusing on the example of the solutions of the Krško municipal swimming pool and the Celulozar Krško swimming club problems, the thesis attempts to demonstrate policy formation at the local level, the dynamics of relationships between involved entities and to ascertain which was the most powerful. It is a representation of solving broader problem which is most connected with sports policy as well as environmental and financial policy. The relationships between government and public entities are the primary subject of analysis. These relationships are examined with the help of New Institutionalism, supplemented by the concept of policy networks.

Key words: local policy, neoinstitutionalism, policy networks, power

KAZALO

1. Uvod	8
2. Izvor javno političnega problema	10
3. Metodološki načrt	13
3.1 Raziskovalni problem in cilji.....	13
3.2 Hipoteza.....	14
3.3 Raziskovalne metode in tehnike	15
3.4 Struktura diplomske naloge	17
4. Teoretična izhodišča	18
4.1 Teorija novega institucionalizma.....	18
4.2 Akterji teorije novega institucionalizma.....	22
4.2.1 Institucije - splošno.....	22
4.2.2 (Politične) državne institucije – državni akterji.....	23
4.2.3 Civilno družbene institucije – civilno družbeni akterji	25
4.2.4 Odnosi med državnimi in civilno družbenim akterji.....	26
4.3 Neoinstitucionalizem in koncept javno političnih omrežij.....	29
4.4 Koncept javno političnih omrežij (angl. Policy Networks).....	30
4.5 Strukturni pristop preučevanja javno političnih omrežij	33
4.6 Moč v procesu oblikovanja javnih politik	34
4.6.1 Definicija in tipi moči.....	34
4.6.2 Indikatorji moči	36
5. Študija primera - analiza javno političnega omrežja	39
5.1 Javno politično omrežje pri procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško	39
5.2 Članstvo kot indikator strukturne moči	40
5.3 Interakcija kot indikator nestrukturne moči	47
5.3.1 Oblika interakcije	47
5.3.2 Pogostost interakcije.....	50
5.3.3 Način reševanja odprtih vprašanj	51
5.3.4 Kvaliteta interakcije.....	53
5.4 Sklepne ugotovitve analize kazalcev	55
5.5 Sklep	57
6. Literatura	59

7. Viri	64
8. Priloge	66

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 5.3.3.1: Ocena količine virov, s katero razpolagata ključna akterja omrežja	52
Preglednica 5.4.1: Nestrukturalna moč državnih akterjev omrežja.....	56

1. Uvod

Javna politika je običajno oblikovana in sprejeta zato, da bi z njo lahko rešili določen javni problem (Krašovec 2002). V diplomski nalogi bom skušala prikazati proces oblikovanja javnih politik in sicer na konkretnem primeru reševanja lokalnega javno političnega problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško. Gre za širšo problematiko, ki se dotika predvsem športne politike, posredno pa tudi okoljske in finančne.

Proces oblikovanja preučevane lokalne javne politike je trenutno v fazi oblikovanja alternativnih rešitev.

Problem bazena in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško je postal aktualen leta 2001, ko je moral tedanji lastnik bazenskega kompleksa v stečaj. Takrat se je prvič odprlo vprašanje, kaj bo z bazenom in kje bodo lahko člani Plavalnega kluba Celulozar trenirali ter organizirali tekmovanja. Zadeva se je takrat sicer uredila¹, v drugi polovici leta 2005 pa je ponovno prišlo do težav².

Ker je uspešno delovanje bazenskega kompleksa in Plavalnega kluba v interesu širše lokalne javnosti, so se v reševanje nastalega javno političnega problema postopoma vključili številni akterji (tako državni kot nedržavni oz. civilno družbeni). Le-ti se med seboj razlikujejo po stopnji moči, ki jo imajo, po interesih ipd. Na podlagi teh dejavnikov se med njimi v procesu oblikovanja javnih politik vzpostavljajo raznovrstni odnosi.

¹ Zaradi stečaja tedanjega lastnika bazenskega kompleksa je prišlo do javne dražbe za omenjeno nepremičnino. Poleg občine Krško se je dražbe udeležil tudi zasebni kapital (VOD PLAN d.o.o.), ki je v postopku uspel. Za bazenski kompleks je ponudil 17,5 milijonov SIT, za tako visoko vsoto pa predstavnik občine ni imel pooblastila, ker se ni pričakovalo, da se bo poleg občine Krško za bazen pojavil še kakšen drug kupec.

Novi lastnik bazena je imel posluh za Plavalni klub Celulozar in mu je omogočil nadaljnje delovanje v zameno za ustrezno denarno nadomestilo.

² V diplomski nalogi se bom osredotočala predvsem na drugi del reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba.

Na temeljno vprašanje: »Kateri od vpletenih akterjev v reševanje problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar ima največjo moč in diktira smer ter tempo reševanja problema?« bom skušala odgovoriti s pomočjo analize javno političnega omrežja, ki se je oblikovalo v tej situaciji. Koncept javno političnih omrežij zagovarja, da se procesa oblikovanja javnih politik ne da razložiti z razumevanjem delovanja zgolj enega ali dveh glavnih igralcev, temveč prek delovanja številnih klik igralcev, kjer pa je vsak posamezni akter povezan z drugimi bolj ali manj sistematično (Kustec Lipicer 2002: 69, 70).

V diplomski nalogi bom skušala prikazati predvsem odnose moči med akterji javno političnega omrežja, pri čemer bom izhajala iz strukturnega pristopa raziskovanja omrežij in teorije novega institucionalizma.

2. Izvor javno političnega problema

Občina Krško, ki se lahko pohvali s petdesetletno uspešno plavalno tradicijo, je ostala brez ustreznega plavalnega olimpijskega bazena. Stari bazen³ ob tovarni Vipap Videm Krško, ki je dolga leta služil Plavalnemu klubu Celulozar za treninge in tekmovanja (tudi na državni in mednarodni ravni) ter v poletnem času tudi ostalim občanom, propada v rokah zasebnega kapitala. V nadaljevanju bom na kratko pojasnila, zakaj in kako je do tega prišlo.

Leta 2001 je bila za bazenski kompleks ob tovarni Vipap Videm Krško zaradi stečaja tedanjega lastnika bazena organizirana dražba, na kateri sta sodelovala občina Krško in zasebni kapital (VOD PLAN d.o.o.). Slednji je v postopku dražbe uspel.

Plavalni klub Celulozar je na omenjenem bazenu uspešno deloval od leta 1955. S privatizacijo bazenskega kompleksa je postalo njegovo delovanje vprašljivo, vendar pa je imel novi lastnik bazena posluh za Klub in mu tako omogočil nadaljnje delovanje na bazenu v zameno za ustrezno denarno nadomestilo. Tudi Vipap Videm Krško je na podlagi pogodbe z občino še naprej dobavljal toplo vodo bazenu.

Avgusta 2005 je VOD PLAN d.o.o. občini poslal ponudbo za odkup bazenskega kompleksa. Ker pa le-ta v proračunu za leto 2005 ni imela planiranega tovrstnega nakupa, je bilo potrebno to rešiti drugače. Občina je želela z lastnikom bazena ohraniti *status quo*, kar se tiče delovanja Plavalnega kluba, hkrati pa je začela z akterji, vpletenimi v situacijo, iskati alternativne rešitve za nastali problem. V septembru je bil na to temo organiziran sestanek, na katerem so sodelovali predstavniki občine Krško, Plavalnega kluba Celulozar Krško in krajevne skupnosti mesta Krško. V zaključkih je bilo dogovorjeno, da Klub pripravi programska izhodišča za razvoj plavanja, Krajevna skupnost svoje stališče, občina pa nato začne s postopki za izbor lokacije za nov bazen.

³ Prvi olimpijski bazen z ogrevano vodo v takratni Jugoslaviji.

V novembru istega leta je lastnik bazena razdril najemno pogodbo⁴ s Plavalnim klubom, kar pomeni, da bi s 1. 1. 2006 čez sto otrok ostalo brez primerne prostora za vadbo plavanja. Plavalni klub je kasneje sicer pregovoril lastnika, da so mladi plavalci lahko trenirali na bazenu tudi v letu 2006⁵, vendar nastala situacija ni trajala dolgo. Septembra 2006 je podjetje Vipap Videm Krško zaustavilo obrat proizvodnje celuloze, ki je vse od petdesetih let prejšnjega stoletja bazenu dobavljal toplo vodo, kar je bilo ključnega pomena za plavalce predvsem v zimskih mesecih. Nastala situacija je pomenila veliko škodo za Klub, ki je dosegal dobre rezultate v slovenskem plavanju in čigar ukinitve bi prinesla nepopravljivo škodo krškemu športu. Nastali problem se je začasno rešilo tako, da je Plavalni klub za treninge začel uporabljati dva šolska bazena in sicer v osnovni šoli v Krškem in Leskovcu, vendar pa to ne more biti dolgoročna rešitev; bazena sta dotrajana, neustrezne velikosti ipd.

S situacijo krškega Plavalnega kluba sta seznanjena tudi Plavalna zveza Slovenije in Fundacija za šport. Obe sta načelno podprli projekt, ki bi zagotovil nadaljnji razvoj plavalnega športa v Krškem.

Po več usklajevanjih občinskih predstavnikov z lastnikom bazena je slednji 18. 1. 2006 poslal novo ponudbo za odkup bazena. Predstavniki občine so menili, da je, glede na slabo stanje bazena, cena previsoka (bazen in okolico bi bilo potrebno v celoti prenoviti). Lastnik bazena je pojasnil, da bo porušil obstoječe objekte in pripravil zemljišče za prodajo, v kolikor občina Krško bazena ne bo kupila.

V oktobru 2006 je občinski svet potrdil sklep o izboru lokacije za gradnjo **novega bazena** v Krškem. Lokacija je po mnenju vseh udeleženih akterjev v reševanju problema bazena primerna, kajti gre za območje, na katerem se že izvajajo številne športne aktivnosti (nogomet, speedway, tenis ipd.), poleg tega pa je tamkajšnje zemljišče v lasti občine. Začetna dokumentacija za ta projekt je bila narejena, sedaj pa bi morala občina razpisati javni natečaj, v okviru katerega bi se videlo, kakšne vrste

⁴ Odpoved najemne pogodbe, 18. 11. 2005.

⁵ Najemna pogodba, 1. 1. 2006, in najemna pogodba, 29. 3. 2006.

bazenski kompleks bi prišel v upoštevanje glede na občinska finančna sredstva, potrebe Plavalnega kluba, občanov ipd.

Sedaj je minilo več kot pol leta, odkar Plavalni klub deluje v neustreznih razmerah, dokončna rešitev bazenske problematike pa je videti še precej oddaljena. Na tem mestu se pojavlja zanimivo vprašanje, in sicer, zakaj se ta problem rešuje tako počasi, ko pa je tako občanom Krškega⁶ kot tudi Plavalnemu klubu Celulozar v interesu čim prej rešitev nastalega problema.

⁶ V anketi, ki jo je oktobra 2006 na območju mesta Krško izvedlo podjetje Savaprojekt d.d., je na vprašanje, ali bodo prebivalci uporabniki novega bazena v Krškem, kar 95% anketiranih odgovorilo z da. Od tega bi 93% anketirancev bazen uporabljalo skozi vse leto.

3. Metodološki načrt

3.1 Raziskovalni problem in cilji

Pri procesu oblikovanja javnih politik oz. reševanja javno političnih problemov navadno sodeluje večje število akterjev, med katerimi se vzpostavijo raznovrstna razmerja oz. odnosi. Ti akterji lahko v procesu med seboj sodelujejo, tekmujejo, ali pa so celo v konfliktnih odnosih. Med njimi se običajno vzpostavlja določeno (ne)ravnotežje moči. In le-to je (v povezavi z javno političnim izidom) predmet preučevanja te diplomske naloge.

Zanima me predvsem, kako poteka proces reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško. Glavni cilj diplomske naloge je raziskati, kateri izmed vpletenih akterjev v proces reševanja problema ima največjo moč in posledično narekuje smer in tempo reševanja problema.

Na to vprašanje bom skušala odgovoriti s pomočjo analize javno političnega omrežja, ki se je oblikovalo okrog problema bazena in Plavalnega kluba. Osnova analize akterjev, ki so vpleteni v reševanje, bo teorija novega institucionalizma, ki jo bom nadgradila s konceptom javno političnih omrežij. Raziskovanje bo temeljilo na strukturnem pristopu, pri čemer se bom osredotočila predvsem na preučevanje strukturne in nestrukturne moči akterjev, ki sodelujejo pri oblikovanju lokalne javne politike.

Predpostavljam, da je (ne)strukturna moč med vpletenimi akterji v proces reševanja problema porazdeljena asimetrično, kar me je napeljalo na idejo, da lahko posamezni akterji v večji meri določajo javno politično rešitev in tempo reševanja problema kot drugi. Predvidevam torej, da specifična struktura odnosov v omrežju v zelo veliki meri vpliva na javno politični izid.

Z analizo obeh vrst moči bom v preučevanem primeru preverila, kako se strukturna moč (ne) prekriva z nestrukturno močjo oz. z delovanjem akterjev v konkretni situaciji.

V okviru diplomske naloge me torej predvsem zanima:

- kateri akterji sodelujejo v procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško (formalna struktura javno političnega omrežja) ter
- kakšni so njihovi medsebojni odnosi v procesu oblikovanja javne lokalne politike; kateri izmed akterjev v konkretnem javno političnem omrežju ima največjo moč oz. kdo najbolj uspešno uveljavlja svoje interese.

3.2 Hipoteza

Hipoteza se glasi:

Vloga oz. moč akterjev, ki so udeleženi v proces reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško, je znotraj oblikovanega javno političnega omrežja porazdeljena asimetrično, in sicer v prid državnih akterjev, kar onemogoča hitro razrešitev problema.

Hipotezo bom preverjala s pomočjo dveh podhipotez:

H₁: V javno političnem omrežju, ki se je oblikovalo v primeru reševanja lokalnega problema, je tip državnih akterjev zastopan v večjem številu kot tip nedržavnih akterjev, kar državnim akterjem prinaša večjo strukturno moč⁷.

H₂: Državni akterji v primeru reševanja lokalnega problema razpolagajo z več viri⁸, zaradi česar lahko določajo proces interakcije in imajo posledično večjo nestrukturno moč.

⁷ Akterje bom razdelila v dve skupini in sicer glede na to, ali prihajajo iz vrst državnih akterjev, ali prihajajo iz vrst civilno družbenih akterjev (več glej v poglavju 4.2). V kolikor bo v omrežju večje število državnih akterjev, predvidevam, da bodo imeli ti večjo moč, v kolikor pa bo več civilno družbenih akterjev, pa naj bi imeli večjo moč ti.

Postavljene podhipoteze bom preverjala z naslednjimi indikatorji⁹:

- Prvo podhipotezo bom preverjala preko strukturne dimenzije članstva. Na ta način bom skušala raziskati, kakšna je formalna struktura konkretnega javno političnega omrežja in iz nje izhajajoča strukturna moč akterjev.
- Drugo podhipotezo pa bom preverjala preko interakcije med akterji, ki sodelujejo pri reševanju javno političnega problema. S tem indikatorjem bom skušala ugotoviti, kakšna je bila dejanska dinamika odnosov med njimi, posredno pa tudi kakšno je razmerje nestrukturne moči akterjev pri njihovem dejanskem delovanju.

3.3 Raziskovalne metode in tehnike

- Opisna metoda

Opisno metodo sem uporabila za opisovanje in razlago temeljnih pojmov, ki so ključnega pomena za razumevanje diplomske naloge.

- Analiza in interpretacija sekundarnih virov

S (kritično) analizo sekundarnih virov (monografskih publikacij, člankov ipd.) sem podala teoretične osnove za diplomsko nalogo, hkrati pa sem pridobila podrobne podatke o preučevani tematiki.

- Analiza formalnih virov

Z analizo formalnih virov (sklepov občinskega sveta, pogodb ipd.) sem preučila formalno plat procesa reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško.

⁸ Preverjala bom informacijske, kadrovske, organizacijske in finančne vire.

⁹ Idejo za tovrstno raziskovanje dinamike odnosov med akterji, ki rešujejo lokalni javno politični problem, sem dobila v diplomski nalogi Romane Lap (2006).

- Študija primera

Pri preučevanju izbranega lokalnega problema sem se osredotočila na konkretno javno politično omrežje, v okviru katerega se rešuje problem bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško.

- Družboslovni intervju

Z intervjuji sem skušala pridobiti subjektivne podatke intervjuvancev o dinamiki odnosov in razmerju moči med akterji omrežja.

Izbor intervjuvancev je temeljil na tehniki »snežne kepe«, kar pomeni, da sem sama izbrala prvega kandidata za intervju, v nadaljevanju raziskovanja pa sem upoštevala napotitve in priporočila prvega intervjuvanca, potem drugega itn. Na ta način sem prišla do (vseh) akterjev, ki aktivno sodelujejo pri procesu reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško.

Intervjuje sem opravila z naslednjimi ključnimi akterji:

- z gospo Ido Novak Jerele, ki je članica Plavalnega kluba Celulozar Krško, dne: 27. 2. 2007;
- z gospodom Francem Bogovičem, ki je župan občine Krško (od leta 1999), dne: 2. 3. 2007;
- z gospo Jadranko Gabrič, ki je vodja oddelka za družbene dejavnosti na občini Krško in vodja projekta reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, dne: 2. 3. 2007;
- z gospodom Antonom Zakškom, ki je profesor športne vzgoje in predstavnik osnovne šole Jurija Dalmatina Krško, dne: 3. 3. 2007;
- z gospodom Miroslavom Mikelnom, ki je bil v prejšnjem mandatu občinski svetnik in predsednik odbora za družbene dejavnosti, dne: 3. 3. 2007;

- z gospodom Jožetom Habincem, ki je bil v prejšnjem mandatu predsednik krajevne skupnosti mesta Krško, pri procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško pa zastopa interese krajevne skupnosti, dne: 3. 3. 2007;
- z gospo Vilmo Jan Špiller, ki je članica upravnega odbora Plavalnega kluba Celulozar Krško, dne: 3. 3. 2007.

3.4 Struktura diplomske naloge

Diplomska naloga je razdeljena na tri večje dele:

- V prvem delu predstavim temo diplomske naloge, opredelim raziskovalni problem ter cilj oz. namen raziskovanja. V tem delu predstavim tudi hipotezo in dve podhipotezi, s pomočjo katerih preverjam glavno hipotezo. Opišem pa tudi uporabljene metode in tehnike, ki prav tako služijo preverjanju glavne hipoteze.
- V drugem delu predstavim teoretična izhodišča diplomske naloge; podrobneje se dotaknem teorije novega institucionalizma, koncepta javno političnega omrežja in akterjev, ki oblikujejo javne politike.
- V tretjem delu podrobneje predstavim rezultate empirične raziskave o akterjih, ki so udeleženi v procesu reševanja lokalnega problema, o dinamiki odnosov ter razmerju moči med njimi, hkrati pa podam sklepne ugotovitve glede (ne)potrditve zastavljene hipoteze.

4. Teoretična izhodišča

Pri procesu oblikovanja javnih politik v sodobnih demokratičnih družbah običajno sodeluje večje število akterjev. Skozi čas so se razvile raznovrstne teorije in koncepti, ki obravnavajo pričujočo tematiko. Glede na to, da predpostavljam, da imajo pri reševanju lokalnega javno političnega problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško največjo moč državni akterji, je smiselno, da diplomsko nalogo oprem na teoretski model novega institucionalizma (neoinstitucionalizma)¹⁰ in ga dopolnim s konceptom javno političnih omrežij¹¹.

4.1 Teorija novega institucionalizma

Novi institucionalizem v diplomski nalogi posebej izpostavljam zato, ker ponuja zanimiv način preučevanja državnih (političnih) institucij v odnosu do institucij civilne družbe, hkrati pa je ta teoretski model po mnenju Kustec Lipicerjeve (2006: 64) vsebinsko tesno navezan na koncept javno političnih omrežij¹².

Glavni namen in cilj opiranja diplomske naloge na teoretski model novega institucionalizma je preučevanje in razumevanje delovanja posameznih institucij pri procesu oblikovanja javnih politik.

¹⁰ Na tem mestu je potrebno povedati, da obstajajo raznovrstni vidiki uporabe teoretskega modela neoinstitucionalizma (March in Olsen 1984). Kustec Lipicerjeva (2006: 64) pravi, da teoretiki tega modela sicer delijo poglede o enakih skupnih predpostavkah, ampak jih potem razvijajo v zelo različne smeri (več o tem v nadaljevanju).

¹¹ Včasih lahko zasledimo, da je novi institucionalizem v politični znanosti obravnavan kot reakcija in alternativa drugim pristopom, zlasti k teoriji racionalne izbire (March in Olsen v Brezovšek 1995), včasih pa se ga obravnava kot njeno dopolnilo (Ostrom v Brezovšek 1995). Po mnenju Burnhama, Gillandove, Granta in Layton-Henryja (v Kustec Lipicer 2006: 64) se je novi institucionalizem razvil kot širok pristop, vendar pa ne kot posebna šola, ki postavlja jasne smernice, kaj vse naj sprejemljiva raziskava upošteva. Med drugim bom zato v diplomski nalogi ta model dopolnila s konceptom javno političnih omrežij.

¹² Več o konceptu javno političnih omrežij glej v poglavju 4.4.

Za boljše razumevanje teorije novega institucionalizma naj najprej podam kratek zgodovinski pregled teorije institucionalizma.

Z vse obsežnejšim raziskovanjem politične znanosti so se postopoma razvili številni teoretski modeli oz. pristopi, ki raziskovalcem pomagajo razjasnjevati empirične procese odločanja o javnih politikah, značilnosti teh procesov in njihove učinke (Fink Hafner 2002b). Eden izmed tovrstnih modelov je institucionalni model, ki je skozi čas doživel več »vzponov in padcev« ter različic.

V strokovni literaturi je moč zaslediti, da sodobno politološko raziskovanje raznovrstnih političnih fenomenov izvira ravno iz preučevanja institucij. Tovrsten način raziskovanja sta uporabljala že Platon in Aristotel, v sodobni politični znanosti pa je pomembnost preučevanja institucij izpostavil tudi Woodrow Wilson (Peters 1999). Po letu 1945 je ta politična disciplina nekoliko izgubila na veljavi in sicer na račun vzpona behaviorizma in teorije racionalne izbire, kjer je enota preučevanja posameznik in ne več kolektiv oz. institucija (Fink Hafner 2002b).

Zanimanje za vlogo in pomen političnih institucij je ponovno naraslo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja (Peters 1999), pri čemer se ni več govorilo o klasičnem institucionalnem modelu raziskovanja, ampak o teoriji novega institucionalizma oz. neoinstitucionalizma.

K povečanemu interesu za politične ustanove v svetu politike in politologije je med drugimi prispeval proces oblikovanja novih demokracij v svetu in preoblikovanja nekaterih temeljnih elementov starih političnih sistemov (Fink Hafner 2005: 27) ter izgradnja številnih mednarodnih institucij v zadnjih letih (Brezovšek 1995).

Rdeča nit institucionalnega pristopa raziskovanja so torej institucije. S tem modelom skušajo raziskovalci najti odgovore na vprašanje, kako posamezne institucije vplivajo na oblikovanje, vsebino in izvajanje javnih politik (Fink Hafner 2002b).

Glavna značilnost starega institucionalnega pristopa je bilo stališče, da imajo državne (politične) institucije največjo in odločilno (celo ekskluzivno) vlogo v procesih oblikovanja javnih politik (John v Krašovec 2002: 14). Raziskovanje s tem pristopom je bilo osredotočeno predvsem na pravno in zgodovinsko analizo političnih pojavov,

povezano pa je bilo tudi z močnim prepričanjem v vrednost ustavnega inženiringa (Brezovšek 1995: 561).

Ta model je skozi zgodovino doživel številne kritike¹³ in tako se je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja razvil teoretski pristop neoinstitucionalizma, ki temelji na tradiciji institucionalizma, hkrati pa je nadgradnja le-tega v številnih teoretičnih smereh in empiričnih orodjih (Peters 1999).

Za začetnika debate o neoinstitucionalizmu veljata G. March in Johan P. Olsen (1984), ki sta v osemdesetih letih prejšnjega stoletja podala svoji mnenji o tem, kakšna naj bi bila empirična politična teorija. V svojih delih trdita, da se ne zavzemata za popolno vrnitev k statusu *quo ante*, ampak da želita v raziskovanju političnih pojavov obuditi zgolj nekatere elemente institucionalnega pristopa, ki so bili v času teorije behaviorizma in racionalne izbire neupravičeno zanemarjeni (vključevanje institucionalnega konteksta v raziskovanje). Po njunem (March in Olsen v Brezovšek 1991: 211, 212):

Neoinstitucionalizem poudarja zlasti institucionalne dolžnosti in vloge v primerjavi s kalkilirajočimi interesi in sebičnostjo; konstrukcijo in interpretacijo pomena v primerjavi z oblikovanjem izbir; rutino, pravila in oblike, razvite v zgodovinsko odvisnih procesih, ki ne dosežejo zanesljivo in hitro ustreznega ravnotežja; avtonomnost političnih institucij in dejstvo, da politična ureditev ni zgolj arena za tekmovanje med tekmujočimi interesi, ampak skupnost pravil, norm in institucij.

V debato o neoinstitucionalizmu so danes vključeni številni teoretiki (politologi, sociologi itn.) po vsem svetu. V nadaljevanju bom izpostavila ideje zgolj nekaterih izmed njih:

John (1998) v knjigi *Analysing Public Policy* pravi, da politični neoinstitucionalisti v ospredje raziskovanja postavljajo državne (politične) institucije, hkrati pa v procesu

¹³ Najpogostejše kritike starega institucionalizma (John v Krašovec 2002: 14 in Brezovšek 1995): prevelika opisnost, obravnava samo formalnosti, prevelik poudarek splošnosti, skoraj popolno zanikanje kakršnega koli vpliva civilno družbenih akterjev na državne pri njihovem odločanju, podcenjevanje pomena konflikta in različnih interesov v procesih oblikovanja javnih politik ipd.

oblikovanja javnih politik priznavajo obstoj tudi drugih (nedržavnih) akterjev, kot so npr. interesne skupine. Logika teorije novega institucionalizma je, da državne ustanove vplivajo na moč ostalih akterjev v procesu političnega odločanja in imajo tako glavno besedo pri urejanju javnih zadev. Takšen vpliv (avtonomijo) državnih (političnih) institucij neoinstitucionalisti pripisujejo dejstvu, da le-te določajo in zaobjemajo družbene običaje, vrednote ter norme obnašanja, njihovo delovanje je stalno in bolj odporno proti spremembam, hkrati pa so tudi formalni aparat vladanja.

Podobno tudi Parsons (2001) pravi, da se neoinstitucionalisti osredotočijo predvsem na avtonomijo državnih (političnih) institucij v procesu oblikovanja javnih politik ter na odnose med temi ustanovami in družbo. Nekateri raziskave celo kažejo, pravi Parsons, da je določena javna politika pogosto bolj rezultat notranjih dogovorov med državnimi akterji kot pa posledica zunanjih pritiskov, zahtev in vplivov (s strani civilne družbe npr.)

Lecours (2005) zgornji dve tezi nadgradi in teorijo novega institucionalizma poveže z javno političnim omrežjem; poudari, da je zanimivo preučevati, kako državne (politične) ustanove vplivajo na (ne)oblikovanje in (ne)delovanje javno političnega omrežja okoli določene javno politične tematike.

V okviru novega institucionalizma imajo teoretiki, kot sem prikazala zgoraj, enake skupne predpostavke, vendar pa jih potem razvijajo v različne smeri. V strokovni literaturi lahko najdemo npr. naslednje smeri raziskovanja; Peters (1999) loči med sedmimi vrstami neoinstitucionalizma: normativni neoinstitucionalizem, teorija racionalne izbire in institucionalne teorije, historični, empirični, sociološki neoinstitucionalizem, institucije interesnega predstavništva ter mednarodni neoinstitucionalizem. Lecours (2005) loči med historičnim in sociološkim neoinstitucionalizmom ter racionalno izbiro, medtem ko Parsons (2001) razlikuje med sociološkim, ekonomskim in političnim novim institucionalizmom.

Torej, teorijo novega institucionalizma lahko za potrebe diplomske naloge razumemo kot usmeritev v odkrivanje globljih struktur in pravil igre, ki vplivajo na neko vedenje (Lowndes v Kustec Lipicer 2006: 65), hkrati pa gre za preučevanje vloge vrednot, norm,

interesov, identitete in prepričanj o delovanju institucij (March in Olsen v Kustec Lipicer 2006: 65).

V diplomski nalogi se bom v okviru nove institucionalne teorije osredotočila predvsem na vzorce odnosov med posameznimi institucijami, ki so vpletene v proces reševanja lokalnega javno političnega problema. Podrobneje se bom osredotočila predvsem na odnose moči med njimi. Kot teoretiki novega političnega institucionalizma tudi jaz izhodiščno pripisujem državnim (političnim) institucijam večjo moč kot civilno družbenim. Pogledala bom torej, kako lahko razmerja moči med vpletenimi institucijami v reševanje problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško vplivajo na njihovo politično vedenje in javno politični izid procesa reševanja problema.

4.2 Akterji teorije novega institucionalizma

Kot sem že omenila, so glavni akterji novega institucionalizma raznovrstne institucije.

4.2.1 Institucije - splošno

March in Olsen (v Brezovšek 1995: 568) pojmujeta institucije kot zbirke postopkov in pravil, ki so lahko vsiljena ali uveljavljena z neposredno prisilo ter politično in organizacijsko avtoriteto, ali pa so del kodeksa, primernege vedenja ipd. S pravili razumeta navade, postopke, dogovore, vloge, strategije, znanje, prepričanja, organizacijske oblike in tehnologije, s katerimi se oblikuje politična dejavnost. Pravila in običaji znotraj institucij opredeljujejo ustrezno delovanje v okviru odnosov med vlogami in okoliščinami. Proces vključuje določitev položaja, izvršitev vloge in opredelitev obveznosti vloge v takšnem položaju.

V širšem smislu lahko torej institucije opredelimo kot niz pravil, ki so temelj za vsakršno organizirano politično obnašanje in delovanje. Nekatera pravila so formalna (npr. zakonodaja na določenem teritoriju), nekatera pa neformalna (npr. norme,

vrednote, običaji, dogovori ter ideje, ki jih producira kultura oz. družba) (Steinmo 2001, Peters 1999, Lecours 2005).

Natančnejša opredelitev institucije pa je ta, da gre za niz ureditev, ki predpisujejo obnašanje posameznikov in/ali skupin na podlagi uvedenih pravil in postopkov (Fink Hafner 2002b: 174).

4.2.2 (Politične) državne institucije – državni akterji

Glede na to, da govorimo o akterjih, ki prihajajo iz sfere države, naj navedem nekaj definicij, ki natančneje opredeljujejo pojem države.

Enostavna opredelitev države je, da gre za organizacijo, ki ima nadzor na določenim teritorijem in ljudmi, ki živijo na tem teritoriju (Weber v Skocpol 1997).

V ožjem smislu pa lahko državo definiramo v smislu njenih institucij (zakonodajni, izvršilni ter sodni organi, vojska, policija) in funkcij, ki jih te institucije izvajajo (Kotar 2002).

Država je torej avtonomna organizacijska struktura, ki z različnimi intervencijami in skozi raznovrstne odnose z družbenimi skupinami vpliva na delovanje družbe, pri čemer avtonomnost pomeni, da lahko državni akterji oblikujejo in sledijo svojim ciljem neodvisno od zunanjih pritiskov družbenih skupin, razredov ali družbe, če tako želijo (Skocpol 1997).

V nadaljevanju bom skušala razložiti, zakaj teoretiki novega institucionalizma pripisujejo posebno vlogo (političnim) državnim institucijam¹⁴ pri procesu oblikovanja javnih politik. Razlogi so predvsem naslednji (prirejeno po Steinmo 2001):

- določajo, kdo lahko (v kolikšni meri) in kdo ne more sodelovati pri političnem odločanju,

¹⁴ Za potrebe diplomske naloge bom v nadaljevanju podala zgolj osnovne definicije (političnih) državnih institucij, več glej Kotar 2002, Skocpol 1997 idr.

- oblikujejo preference, cilje in strategije ostalih udeležencev procesa oblikovanja politik ter
- definirajo moč ostalim udeležnim igralcem v procesu oblikovanja javnih politik.

Naj navedem še, kaj sta o (političnih) državnih institucijah zapisala začetnika debate o teoriji novega institucionalizma in nekateri drugi teoretiki s tega področja.

March in Olsen (v Brezovšek 1991: 211, 212) v knjigi *Rediscovering Institutions* trdita, da (politične) državne institucije preprečujejo zmedo v politični akciji z zagotavljanjem akcijskih alternativ; preprečujejo zmedo pomenu z oblikovanjem strukture za interpretacijo zgodovine in anticipacijo prihodnosti; preprečujejo komplikacije različnosti s preoblikovanjem preferenc udeležencev. Državne (politične) institucije spreminjajo družbene tokove in opredeljujejo norme, interese, identitete in prepričanja v družbi. S pravili in logiko koristnosti lahko državne (politične) ustanove na eni strani vzpostavijo red, stabilnost in predvidljivost, na drugi strani pa fleksibilnost.

Državne (politične) ustanove so formalne in so pogosto tudi zakonsko natančno opredeljene, uporabljajo izrecno določena pravila in odločevalske postopke, ki so tipične sestavine državne mašinerije (Heywood v Fink Hafner 2002b: 174).

Zgornjima dvema definicijama lahko dodam še naslednjo, ki pravi, da lahko o političnih državnih institucijah govorimo tudi z organizacijskega vidika, pri čemer imamo v mislih npr. politične stranke, parlament in drugo (Peters 1999, Fink Hafner 2002b).

Državni akterji so torej poseben tip javno političnega igralca, ki zavzema v razmerju do drugih javno političnih igralcev pomembnejše mesto, saj je sprejetje odločitve ali rešitve za posamezni javno politični problem v rokah državnih akterjev (Kotar 2002: 50).

V tekstih teoretikov, ki novi institucionalizem nadgrajujejo oz. dopolnjujejo z elementi koncepta javno političnih omrežij¹⁵, je mogoče zaslediti tezo, da je pogoj za razumevanje delovanja (političnih) državnih institucij poznavanje njihovega odnosa do

¹⁵ Več o konceptu javno političnih omrežij glej v poglavju 4.4.

civilne družbe (Smith 1993, Kustec Lipicer 2006, Cerny 1990), zato bom v nadaljevanju natančneje definirala ta pojem.

4.2.3 Civilno družbene institucije – civilno družbeni akterji

Dunleavy in O'Leary (v Kustec Lipicer 2006: 44) pravita, da koncept države dobi smisel šele takrat, ko ga primerjamo z nasprotno pomenskim konceptom nedržave. Pa si poglejmo na kratko, kaj je civilna družba¹⁶.

Civilno družbo v najširšem smislu definiramo kot način prostovoljnega organiziranja posameznikov v širše združbe. Gre za javne interesne skupine, ki delujejo v korist javnih interesov. Te združbe v vedno večji meri napolnjujejo avtonomne prostore civilne družbe, v katerih posamezniki premagujejo izgubljenost, sebičnost ter osamelost, in sicer z oblikovanjem širših kolektivnih identitet. Civilna družba na ta način navaja posameznike na sožitje z drugimi, hkrati pa jim razkriva vsebino in smisel širših interesov in vrednot ter jih tako usposablja za javno delovanje in kolektivno akcijo, v okviru katere se učijo usklajevanja svojih kratkoročnih interesov z dolgoročnimi cilji (Bibič 1997: 127 – 130).

Na civilno družbo lahko gledamo s širšega in ožjega zornega kota (Kustec Lipicer 2006):

- v prvem primeru gre za razumevanje civilne družbe kot prostora prostovoljnega združevanja ljudi v skupek omrežij odnosov, ki se vzpostavljajo zaradi raznovrstnih razlogov (npr. družina, vera, interesi in ideologija) (Deakin v Kustec Lipicer 2006: 46),

¹⁶ Za potrebe diplomske naloge bom v nadaljevanju podala zgolj osnovne definicije civilne družbe, več glej Kustec Lipicer 2006.

- v drugem primeru pa je civilna družba mesto javnega interesa ali javne sfere, ki ga obdajajo (politične) državne institucije na eni strani ter različna zasebna združenja na drugi (Harrington v Kustec Lipicer 2006: 46).

Glede na namen diplomskega dela bom v nadaljevanju govorila predvsem o civilni družbi s širšega vidika. Se pravi, da me zanima civilna družba, ki išče svoje mesto v procesu oblikovanja javnih politik. Civilna družba v tem pogledu predstavlja vmesno stopnjo organiziranosti med državo, njej podvrženimi paradržavnimi institucijami, igralci in popolnoma zaprtim sistemom zasebnega združevanja, ki ga v najčistejši obliki predstavljajo družina in prijateljske združbe (Kustec Lipicer 2006: 46)¹⁷.

Glede na to, da me v diplomski nalogi zanima predvsem (ne)ravnotežje moči med državnimi in civilno družbenimi akterji v procesu reševanja lokalnega javno političnega problema, je smiselno, da se v nadaljevanju podrobneje dotaknem raznovrstnih odnosov med temi akterji.

4.2.4 Odnosi med državnimi in civilno družbenim akterji

Ker (v skladu z idejami novega institucionalizma) predpostavljam, da imajo državni akterji bistveno močnejšo (bolj avtonomno) vlogo pri procesu oblikovanja javnih politik kot civilno družbeni, bom v nadaljevanju pri razčlenjevanju možnih vzorcev odnosov v ospredje postavila državne akterje.

Nordlinger (v Smith 1993) razlikuje med tremi različnimi tipi avtonomije državnih akterjev v odnosu do civilne družbe:

¹⁷ Izid procesa oblikovanja javnih politik navadno vpliva tudi na predstavnike t.i. zaprtega sistema zasebnega združevanja, vendar se le-ti praviloma na javno politični izid ne odzivajo enako aktivno kot tisti deli družbe, ki jih označujemo kot civilno družbo. Hkrati pa ti predstavniki ves čas razpolagajo z možnostjo, da se vključijo v proces oblikovanja javnih politik kot posamezniki, pogosteje pa z včlanitvijo v eno izmed civilno družbenih združb (prirejeno po Kustec Lipicer 2006).

- Pri prvem tipu gre za situacijo, v kateri imata država in družba različne interese, vendar državni akterji delujejo mimo civilno družbenih skupin in oblikujejo javne politike v skladu s svojimi interesi (ker gre npr. za širši nacionalni interes).
- Pri drugem tipu avtonomije imata država in civilna družba v začetni poziciji različne interese, vendar pa državni akterji z raznovrstnimi instrumenti zaradi svoje moči (npr. z medijskimi kampanjami) prepričajo civilno družbene akterje, da pričnejo misliti enako kot oni.
- Tretji tip avtonomije pa predpostavlja, da imata tako država kot civilna družba enak interes, javna politika je rezultat tako državnih kot družbenih preferenc. Pogosto raziskovalci procesa oblikovanja javnih politik menijo, da je na določeno politiko v veliki meri vplivala posamezna interesna skupina, v bistvu pa je prišlo do sprejetja določene javne politike samo zato, ker so državni akterji tako hoteli.

Nordlinger (v Smith 1993) je z zgoraj navedenimi tipi avtonomij želel dokazati, da je vsaka javna politika, kljub obstoju oz. prisotnosti civilno družbenih skupin, rezultat prevlade interesov državnih igralcev oz. njihove premoči¹⁸.

Interesi državnih akterjev so determinirani z njihovimi institucionalnimi vlogami (prizadevanja za nacionalno varnost, gospodarsko rast ipd.), poleg tega pa je delovanje državnih akterjev določeno tudi z organizacijsko kulturo in z naravo institucije, v kateri poteka proces oblikovanja javnih politik (Smith 1993).

Na tem mestu se postavlja vprašanje, kdaj lahko država deluje in odloča avtonomno v odnosu do civilno družbenih akterjev. Smith (1993: 52) pravi, da je stopnja avtonomnosti delovanja državnih akterjev odvisna od njihovih zmožnosti - v kolikšnem obsegu lahko intervenirajo v družbo in dosežejo svoje, ne da bi imeli podporo civilno družbenih akterjev. Atkinson in Coleman (v Smith 1993) tezo dopolnita in navajata štiri

¹⁸ To bom skušala na podlagi preučevanja strukturne in nestrukturne moči akterjev, udeleženih v proces reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško, dokazati tudi sama.

pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, v kolikor želijo državni akterji delovati avtonomno v odnosu do civilne družbe:

- državne institucije potrebujejo jasno konceptualizacijo svoje vloge in politične podpore, ki jo imajo;
- državne institucije morajo biti sposobne ohraniti distanco med seboj in civilno družbenimi skupinami, ki želijo vplivati nanje;
- stopnja avtonomije je višja, v kolikor obstajajo pravila, ki definirajo obveznosti in odgovornosti tako državnih kot civilno družbenih akterjev ter
- državne institucije morajo imeti lasten aparat, ki zanje pridobiva relevantne informacije (tako so neodvisne od civilno družbenih akterjev).

Avtonomno delovanje državnih akterjev v odnosu do civilne družbe je torej povezano predvsem z njihovo močjo. Državni akterji razpolagajo z dvema vrstama moči, s katerima dosegajo avtonomno delovanje v odnosu do nedržavnih akterjev; razpolagajo z despotsko in (ne)strukturno močjo (Mann v Smith 1993).

Pri despotski moči gre za avtonomno delovanje državnih akterjev brez kakršne koli podpore civilne družbe; ni posvetovanj, ne pogajanj o oblikovanju javnih politik. Tak sistem reševanja javnih problemov je bil aktualen predvsem v antičnih imperijah in danes v avtoritarnih državah, vendar pa s tovrstno močjo razpolagajo tudi državni akterji v sodobnih liberalnih demokracijah. Je pa res, da lahko tovrstni izrazito enostranski ukrepi za seboj potegnejo hude posledice (npr. težavna implementacija javne politike, izguba volilnih glasov na naslednjih volitvah). Državni akterji se v sodobnih demokracijah pogosteje poslužujejo (ne)strukturne moči, kar pomeni, da lahko

država deluje avtonomno zaradi svojih virov, ki jih družba potrebuje, in funkcij, s katerimi intervenira v družbi (Smith 1993)¹⁹.

Dodaten vir moči državnim akterjem predstavljajo različni odnosi, ki jih imajo z družbenimi skupinami. Če država tesno sodeluje z družbo, ima lahko le-to pod nadzorom, kar ji pogosto olajša proces oblikovanja javnih politik. Država ima pri političnem odločanju večjo moč tudi v primeru, ko so civilno družbeni akterji med seboj v konfliktu (včasih državni akterji celo namenoma privedejo do tovrstne situacije) (Smith 1993).

Skocpolova (1997) opozarja, da avtonomija ni sama po sebi umevna in fiksna strukturna karakteristika države v odnosu do civilne družbe; stopnja avtonomije se spreminja skozi čas in glede na vrsto javne politike.

4.3 Neoinstitucionalizem in koncept javno političnih²⁰ omrežij

Za začetek najprej navajam kratko definicijo koncepta javno političnih omrežij (več v nadaljevanju):

Javno politična omrežja se oblikujejo v situacijah, kjer prihaja do kakršnih koli odnosov med državnimi in civilno družbenimi akterji, pri čemer gre lahko za zelo skromno izmenjavo informacij, lahko pa je posamezna družbena skupina trdno zasidrana v proces oblikovanja javnih politik (Smith 1993: 7).

Koncept javno političnega omrežja ima številne prednosti pred tradicionalnimi pristopi raziskovanja procesa oblikovanja javnih politik. Klasične teorije ponujajo neke splošne, fiksne in nespremenljive teoretske okvire, medtem ko je koncept javno političnega

¹⁹ V nadaljevanju diplomske naloge bom despotsko moč zanemarila, ker se je državni akterji v preučevanem primeru ne poslužujejo. Podrobneje bom v nadaljevanju pojasnila strukturno in nestrukturno moč (več glej v poglavju 4.6).

²⁰ Pojem »policy« lahko prevajamo v slovenščino le v določenih okoliščinah, in sicer takrat, ko uporabljamo množino (politike), ali pa s pridevniki opisujemo zvrst politike kot »policy« (npr. kmetijska, zdravstvena politika). Za pridevnike, izpeljane iz termina »policy«, pa v slovenščini uporabljamo izraz javno političen (Fink Hafner 2002a: 8).

omrežja bolj prožen in ga lahko na podlagi naših izkušenj, empiričnih podatkov ipd. spreminjamo ter prilagajamo po svoji meri.

Teorija novega institucionalizma je, kot sem že prikazala zgoraj, uporabna predvsem, kar se tiče analize preučevanja (političnih) državnih institucij, vendar pa je manj prepričljiva na točki, ko jo želimo primerjati z delovanjem institucij civilne družbe (Kustec Lipicer 2006). Zaradi navedenega bom v diplomski nalogi teorijo novega institucionalizma dopolnila s konceptom javno političnih omrežij, ki je načeloma kompatibilen z različnimi teorijami, ki se ukvarjajo z analizo države, civilne družbe, odnosov med civilno družbo in državo ipd. (Fink Hafner 1998: 832) V nadaljevanju si podrobneje pogledjmo koncept javno političnih omrežij.

4.4 Koncept javno političnih omrežij (angl. Policy Networks)

V diplomski nalogi uporabljam koncept javno političnih omrežij kot dopolnilo teorije novega institucionalizma. S sintezo teh dveh politoloških »smeri preučevanja« bom poskusila dobiti celovitejši vpogled v strukturo odnosov, ki se oblikujejo med akterji pri procesu oblikovanja javnih politik in na vpliv te strukture odnosov na javno politični izid.

Natančneje si pogledjmo, kdaj in kako se je razvil koncept javno političnih omrežij ter kaj se skriva za tem pojmom.

Konec osemdesetih let prejšnjega stoletja je raziskovanje družbenih in političnih aktivnosti dobilo nove razsežnosti; politološki teoretski pristopi v sedemdesetih so zaradi nenehno razvijajoče se družbe postali pretesni in nezadostni za preučevanje njenih kompleksnih procesov; pojavila se je organizirana civilna družba, javne politike so postale bolj specifične in sektorske, vedno več je bilo med seboj tekmujočih interesnih skupin, ki so hotele vplivati na proces oblikovanja javnih politik, pristojnosti države so se nenehno večale, potekala je decentralizacija oz. fragmentacija države, vse bolj se je brisala meja med javnim in privatnim (Jordan in Schubert 1992).

Raziskovalci so se v vedno večji meri posluževali preučevanja političnih in družbenih procesov na podlagi koncepta javno političnih omrežij. Fink-Hafnerjeva pravi, da je

oblikovanje tovrstnih konceptov konec osemdesetih pomembna metodološka inovacija, saj dopušča vključevanje novih spremenljivk v analizo, hkrati pa omogoča vpogled v praktični vidik procesa oblikovanja in izvajanja javnih politik (Fink Hafner 1998a).

Prehod od klasičnih teoretskih pristopov k javno političnim omrežjem je seveda potekal postopoma in različno od države do države. Do konca osemdesetih let se je v večini vse družbene in politične aktivnosti preučevalo z vidika teorij korporativizma in pluralizma. Sčasoma se je ugotovilo, da sta ti dve teoriji izgubili stik z realnostjo. Nobena družba oz. država ni tipična (in izključno) korporativistična oz. pluralistična, ampak prihaja do razlik med posameznimi sektorji (Jordan in Schubert 1992). Tako sta se npr. v ZDA razvila koncepta tematskega in železnega omrežja, v Veliki Britaniji javno politične skupnosti itn. (John 1999)

Ti in podobni novi pristopi danes omogočajo boljši vpogled v politično in družbeno dogajanje, kot bi ga pluralizem in korporativizem. Danes sta to zgolj dva tipa javno političnih omrežij, poznamo pa še npr. parantelo, klientelizem, statizem itn. (Van Waarden 1992)

V nadaljevanju prikažem, kako koncept javno političnih omrežij definirajo nekateri pomembni poznavalci tega področja.

Kustec Lipicerjeva (2002: 69, 79) pravi, da koncept javno političnega omrežja zagovarja idejo delovanja javnih politik, ki se jih ne da razložiti z razumevanjem delovanja zgolj enega centralnega igralca, temveč preko delovanja številnih klik igralcev, kjer pa je vsak posamezni igralec povezan z drugimi bolj ali manj sistematično. Koncept služi tudi za opis, prikaz ter razlago strukturnih in institucionalnih sporazumov v okviru procesa delovanja javnih politik.

Preučevanje javno političnih omrežij se na področju politološkega raziskovanja po Fink-Hafnerjevi (1998b: 833) osredotoča na formalne in neformalne stike ter razmerja med javno političnimi akterji, ki oblikujejo posamezni politični dnevni red, t.j. akterji, ki sodelujejo v procesih oblikovanja in izvajanja javnih politik (glej tudi Peterson 2003). Te akterje natančneje opredeli Pal (1987): gre za državne akterje (pri čemer omeni zakonodajno, izvršilno in sodno oblast ter uradništvo), interesne skupine, »lastnike« informacij (možganski centri, mediji ipd.) ter državljane. Jordan in Schubert (1992) stvar poenostavita in pravita, da gre za javne in zasebne akterje, javno politično omrežje

pa definirata (po Kenisu in Schneiderju) kot niz akterjev, med katerimi obstajajo določena razmerja, komunikacije med temi akterji pa potekajo znotraj bolj ali manj odprtih oz. zaprtih mej. Van Waarden (1992) loči med državnimi akterji in akterji, ki prihajajo iz civilne družbe²¹.

Razlika, ki jo vse tipologije poudarjajo, leži v formalnem zakonitem pooblastilu, ki ga imajo državne strukture, da oblikujejo javne politike. Le-te imajo edine moč sprejeti odločitve ali rešitve za določen javno politični problem (Kotar 2002: 50).

Raznovrstne skupine akterjev skušajo vpeti lastne interese v določeno politiko s predlaganjem svojih idej, z nasprotovanjem oz. blokado že obstoječih idej, z ohranjanjem že obstoječega položaja ipd. (Krašovec 2002).

Javno politično omrežje je torej generični pojem, ki zajema celoto raznolikih vzorcev razmerij med različnimi tipi akterjev. Javno politično omrežje dejansko zajema celo vrsto do slej odkritih tovrstnih vzorcev, ponuja pa tudi metodologijo in analogije pri odkrivanju novih (Fink Hafner 1998: 831).

V literaturi lahko zasledimo različne vidike glede razumevanja in uporabe koncepta javno političnih omrežij²². Za potrebe diplomske naloge je pomembno predvsem razlikovanje med raziskovalci, ki konceptu javno političnih omrežij pripisujejo zgolj opisovalno vlogo²³ in raziskovalci, ki menijo, da lahko s konceptom javno političnih omrežij razlagajo in pojasnjujejo politične pojave²⁴ (Börzel 1997). V prvem primeru gre za analitično opisovanje odnosov med državnimi in civilno družbenimi akterji, ki sodelujejo pri procesu oblikovanja javnih politik, v drugem primeru pa se skuša vzročno povezati strukturo omrežja in javno politični izid (strukturni pristop preučevanja javno

²¹ Natančneje sem o akterjih govorila že v poglavju Akterji teorije novega institucionalizma. V diplomski nalogi v nadaljevanju uporabljam Van Waardenovo tipologijo (državni in civilno družbeni akterji).

²² Najbolj osnovna delitev deli raziskovalce na dve skupini in sicer na tiste, ki pojmujejo koncept javno političnega omrežja kot obliko vladavine, in tiste, ki dojemajo koncept javno političnih omrežij kot tipologijo interesnega predstavnštva. Znotraj teh dveh smeri raziskovanja obstajajo še nadaljnje delitve (več glej Börzel 1997).

²³ Npr. Jordan in Richardson.

²⁴ Npr. Smith, Daugbjerg, Marsh in Rhodes.

političnih omrežij). Glede na to, da je diplomska naloga oprta na drugi pristop, ga bom v nadaljevanju podrobneje predstavila.

4.5 Strukturni pristop preučevanja javno političnih omrežij²⁵

Zagovorniki tega pristopa trdijo, da ima lahko koncept javno političnega omrežja tudi razlagalno moč. Gre za idejo, da raznovrstne strukturne značilnosti javno političnega omrežja v veliki meri vplivajo na posamezni potek reševanja javno političnega problema oz. na vsebino javne politike (Howlett 2002, Daugbjerg 1998)

Določnice strukture javno političnega omrežja so (prirejeno po Daugbjerg 1998: 29, Fink Hafner 1998: 835 in Knoke 1990): narava odnosov med vpletenimi akterji v proces političnega odločanja (lahko so prepleteni s konfliktnostjo, prisilo, sodelovanjem), pozicija, ki jo zasedajo akterji v omrežju, stopnja zaprtosti oz. odprtosti omrežja, članstvo (kateri akterji (ne)sodelujejo v omrežju, ali je članstvo prostovoljno, obvezno), stopnja urejenosti razmerij med akterji, intenzivnost razmerij, (a)simetričnost omrežja, pojav grozdnih povezav med akterji znotraj omrežja, povezovalni vzorec ((ne)hierarhičen ipd.), stabilnost omrežja, porazdelitev moči znotraj omrežja, stopnja institucionalizacije, interakcija ipd.

S preučevanjem zgoraj navedenih dimenzij lahko do neke mere torej razložimo vsebino posamezne sprejete javne politike oz. rešitve.

V strokovni literaturi (Smith 1993, Daugbjerg 1997 in 1998) je veliko raznovrstnega govora o strukturnem pristopu preučevanja javno političnih omrežij, skupno večini raziskovalcev pa je, da v okviru tega pristopa v največji meri preučujejo razmerja moči

²⁵ Strukturni pristop preučevanja javno političnih omrežij (podobno kot teorija novega institucionalizma) posebno pozornost posveča poznavanju pozicije, ki jo zaseda država pri reševanju posameznega javno političnega problema. Pristop zagovarja, da je država v procesu oblikovanja javnih politik centralna struktura, ki s svojim delovanjem vpliva na delovanje ostalih struktur v omrežju (Cerny 1990). Zato je toliko bolj smiselna uporaba tega pristopa v diplomski nalogi.

posameznih akterjev, ki sodelujejo oz. želijo sodelovati v procesu oblikovanja javnih politik. Na podlagi te strukturne razsežnosti do določene mere razlagajo posamezne javno politične izide. Podoben pristop bom v nadaljevanju ubrala tudi sama, pri čemer bom na podlagi preučevanja (ne)strukturne moči akterjev, vpletenih v reševanje javno političnega problema, skušala najti vzrok za konkretno razporeditev moči v omrežju.

4.6 Moč v procesu oblikovanja javnih politik

V okviru preučevanja porazdelitve moči med akterji, ki so vpleteni v proces oblikovanja politik, me zanima predvsem naslednje: kaj je moč, kako se manifestira in kateri igralec v procesu političnega odločanja prevladuje.

4.6.1 Definicija in tipi moči

Na splošno lahko rečemo, da gre pri moči za zmožnost učinkovanja na okolje (Dragoš 2005). Podrobneje, v okviru moči govorimo o potencialni ali dejanski interakciji med dvema ali več akterji, kjer je en akter močnejši kot drugi oz. ima en akter nadzor nad delovanjem drugega (Richardson 2000).

Enostavno, pluralistično definicijo moči je podal Dahl (v Daugbjerg 1997: 16 in v Krašovec 2002: 18), ki pravi, da ima akter A moč nad akterjem B do mere, ko lahko akterja B prisili, da naredi nekaj, kar brez vpliva akterja A ne bi naredil.

Bachrach in Baratz (1970) to definicijo dopolnita in pravita, da ima akter A moč tudi takrat, ko akterju B prepreči storiti nekaj, kar bi akter B sicer storil. Gre za negativni vidik moči (Krašovec 2002).

Lukes (1993) dodaja še tretjo dimenzijo moči. Pravi, da moč vsebuje tudi njeno izvajanje, ki ne glede na njeno stopnjo posameznikom preprečuje oblikovanje lastnih zaznav, predstav in prednosti. Ti posamezniki pasivno sprejmejo obstoječi red, ker ne vidijo druge možnosti, ali pa se jim zdi naraven in nespremenljiv.

Daugbjerg (1997: 17) dvomi, da je Lukes s svojo opredelitvijo karkoli dodal že obstoječim definicijam moči.

Ker me bo v drugem delu diplomske naloge zanimala predvsem (ne)strukturalna moč, v nadaljevanju podajam ključne definicije teh dveh vidikov moči.

4.6.1.1 Strukturalna in nestrukturalna moč

Zanimivo tipologijo razvije Smith (v Daugbjerg 1997: 17), ki preseže problem razlikovanja med drugo in tretjo definicijo moči. Loči med dvema vrstama moči:

- Strukturalna (pozicijska) moč je moč, ki izhaja iz formalne pozicije in funkcij, ki jih imajo posamezni akterji znotraj enega ali več javno političnih omrežij. Tisti akter, ki ima v določenem omrežju centralno pozicijo, bo imel najverjetneje večjo moč kot tisti, ki bo pozicioniran nekje na obrobju omrežja. Poleg tega imajo nekateri akterji specifične oz. edinstvene vire, ki so nujno potrebni za obstoj ostalih akterjev in tako se ponovno formira odnos bolj in manj centralnega akterja. V sklopu strukturalne moči torej govorimo o pravilih, postopkih in prepričanjih, ki v naprej definirajo oz. favorizirajo določene interese oz. akterje pred drugimi (Daugbjerg 1997 in 1998, Knoke 1990, Smith 1993, Smith v Daugbjerg 1997: 17, 18). Ta tip moči sovпада z Bachrachovo in Baratzovo ter Lukesovo definicijo moči (Daugbjerg 1997 in 1998). Daugbjerg (1997 in 1998) prilagodi Smithovo definicijo za potrebe svojega raziskovanja. Pravi, da sta ključna pokazatelja strukturalne moči akterjev naslednji kategoriji: članstvo²⁶ in institucionalizacija.
- Nestrukturalna moč pa se nanaša na moč, ki ne izvira iz same strukture, pravil, postopkov in prepričanj, ampak iz konkretnih situacij, v katerih akterji uporabljajo svoje vire in sposobnosti, da bi dosegli svoj cilj (Smith v Daugbjerg 1997: 17, 18). Preko informacijskih, organizacijskih, kadrovskih in finančnih virov akterji vplivajo na (ne)odločanje drugih udeleženih akterjev v proces oblikovanja javnih politik, s čimer se vzpostavljajo določena razmerja moči med njimi. Akterji, ki posedujejo v

²⁶ Za potrebe diplomske naloge se bom v nadaljevanju omejila predvsem na članstvo, ki bo v mojem primeru indikator za strukturalno moč. Več glej v nadaljevanju (4.6.2).

konkretni situaciji več pomembnih virov, imajo večjo moč kot akterji, ki teh virov v dani situaciji nimajo. Na ta način se zaradi asimetrije virov med akterji vzpostavijo odnosi premoči oz. dominacije (Salamon v Lap 2006). Ta tip moči sovpada z Dahlovo definicijo moči (Daugbjerg 1997 in 1998).

Daugbjerg (1997 in 1998) povzame Smithovo definicijo in pravi, da lahko nestrukturno moč akterjev preverjamo s pomočjo strukturne razsežnosti integracije²⁷.

V nadaljevanju bom v skladu s potrebami diplomske naloge podrobneje predstavila zgoraj omenjena indikatorja moči.

4.6.2 Indikatorji moči²⁸

Pri definiranju indikatorjev, ki jih bom uporabila za preučevanje (ne)strukturne moči, bom izhajala iz Daugbjergove tipologije strukturnih značilnosti javno političnih omrežij (Daugbjerg 1997 in 1998).

Strukturno moč akterjev, udeleženih v reševanje lokalnega javno političnega problema, bom merila preko članstva omrežja, nestrukturno moč oz. dejansko moč akterjev v praksi pa preko njihove medsebojne interakcije.

4.6.2.1 Članstvo v javno političnem omrežju

Kdo sodeluje v javno političnem omrežju in kdo ne, pomembno vpliva na proces oblikovanja javnih politik. Tako lahko trdim, da je članstvo strukturna razsežnost omrežja, ki v zelo veliki meri vpliva na javno politični izid. Ta kategorija običajno ponuja definicijo, čigavi interesi so pri reševanju posameznega javno političnega problema najbolj pomembni. Daugbjerg (1998: 41) pravi, da so običajno interesi

²⁷ Več glej v nadaljevanju (4.6.2).

²⁸ Poznamo več vrst indikatorjev moči. V nadaljevanju se bom omejila predvsem na kategorijo članstva in integracije.

dominantnega državnega akterja tisti, ki vplivajo na to, kakšen tip javno političnega omrežja se bo razvil okrog posamezne tematike.

Strukturno moč udeleženih akterjev v proces reševanja lokalnega problema bom s kategorijo članstva merila na naslednji način:

Raziskati bom poizkusila:

- kdo vse sodeluje pri reševanju problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško in
- iz katere sfere prihajajo ti akterji.

V kolikor v javno političnem omrežju sodeluje več akterjev, ki prihajajo iz državne sfere, bom sklepala, da imajo le-ti večjo moč kot civilno družbeni akterji. V kolikor pa v javno političnem omrežju sodeluje več akterjev iz civilno družbene sfere, bom sklepala, da imajo le-ti največjo moč.

4.6.2.2 Interakcija med akterji v javno političnem omrežju

V okviru strukturne razsežnosti procesa interakcije govorimo o obliki, kvaliteti in pogostosti interakcije med akterji, ki sodelujejo v procesu oblikovanja javnih politik (Daugbjerg 1998: 42).

Interakcijo (kot posledico razpolaganja z več viri) med udeleženimi akterji v javno političnem omrežju bom preučevala s pomočjo Daugbjergovih (1998) idej na naslednji način:

Raziskati bom poizkusila:

- kakšna oblika interakcije se je vzpostavila med udeleženiimi akterji v javno političnem omrežju (če akterji v omrežju med seboj sodelujejo, se posvetujejo in pogajajo, lahko sklepam, da skupaj iščejo rešitev, ki bi bila sprejemljiva za vse; pri taki obliki interakcije med akterji omrežja je moč med njimi razporejena enakomerno);
- pogostost interakcije (več kot je interakcij med akterji omrežja, večja je verjetnost, da bodo akterji našli rešitev, ki bo sprejemljiva za vse; pri pogosti interakciji med akterji omrežja je moč med njimi torej razporejena enakomerno);
- način reševanja odprtih vprašanj (upoštevanje stališč in interesov nasprotnih akterjev kaže na enakomerno razmerje moči med akterji) (Lap 2006);
- kvaliteta interakcije (če so pogajanja med akterji omrežja uspešna, produktivna, če prispevajo k zblizovanju stališč in kompromisnim rešitvam, ki so sprejemljive za vse, potem je razmerje moči enakomerno) (Lap 2006).

5. Študija primera - analiza javno političnega omrežja

5.1 Javno politično omrežje pri procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško

Na podlagi analize izvedenih intervjujev lahko rečem, da so v proces reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško aktivno vključeni naslednji akterji:

- župan občine Krško,
- občinska uprava:
 - oddelek za družbene dejavnosti in
 - oddelek za urejanje prostora in varstvo okolja,
- krajevna skupnost mesta Krško,
- krška osnovna šola Jurija Dalmatina²⁹,
- Plavalni klub Celulozar Krško.

Intervjuvani so kot akterje naštevali tudi še nekatere druge, vendar le-ti nimajo aktivnejše vloge v procesu reševanja problema bazena in Plavalnega kluba. Ti akterji so:

- občinski svet in odbor za družbene dejavnosti³⁰,

²⁹ Šola stoji v neposredni bližini starega bazena, na katerem so učitelji šole organizirali številne športne dneve, tečaje plavanja ipd.

³⁰ Občinski svet je do sedaj v procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško igral zgolj vlogo formalnega odločevalca. Predlagane sklepe s strani župana je sprejel, ni pa se aktivneje udeležil iskanja primerne rešitve za bazen in Plavalni klub. Nekdanji občinski svetnik in predsednik odbora za družbene dejavnosti neaktivnost občinskega sveta v zvezi s to tematiko pojasnjuje s tem, da je bilo v prejšnjem mandatu premalo občinskih svetnikov, ki bi v športu videli pomemben dejavnik razvoja mesta Krško in okolice ter prebivalcev. Večina svetnikov je imela interes, da se časovno pred športom uredi nekatere druge, zanje pomembnejše stvari (asfalt v posameznih krajih ipd.)

- Plavalna zveza³¹,
- Fundacija za šport³²,
- Ministrstvo za šolstvo in šport³³,
- Ministrstvo za okolje in prostor³⁴.

S podrobnejšo seznanitvijo s problemom bazena in delovanja Plavalnega kluba sem ugotovila, da se je le-tega reševalo v dveh večjih korakih³⁵.

5.2 Članstvo kot indikator strukturne moči

Leta 2005 se je začelo nakazovati, da bo Plavalni klub zaradi drugačnih poslovnih interesov lastnika bazena in zaradi zaustavitve obrata proizvodnje celuloze, ki je bazenu dobavljal toplo vodo, ostal brez ustreznega prostora za svojo dejavnost. Zaradi tega se je Plavalni klub lotil iskanja alternativnih rešitev za svoj nadaljnji obstoj. Z lastnikom bazena je uspel doseči dogovor, da lahko še naprej uporablja bazen za organizacijo treningov in tekmovanj. Ko se je ustavil obrat proizvodnje celuloze, se je Plavalni klub po pomoč prvotno obrnil na osnovni šoli v Krškem in Leskovcu, ki razpolagata z dvema malima bazenoma. Od septembra 2006 plavalci večina trenirajo v teh dveh bazenih. V reševanje nastalega problema sta se vključili tudi krajevna skupnost mesta Krško in

³¹ Plavalna zveza je v proces reševanja lokalnega problema vključena kot načelna podpornica izgraditve bazena v Krškem, ki naj bi predstavljal plavalni regijski center za Posavje in bližnjo okolico. V odločitve, kako naj bi se to zgodilo, se ne vtika. Je pa na tem mestu potrebno povedati, da se zaradi načelne podpore Plavalne zveze Plavalni klub Celulozar Krško v procesu reševanja problema bazena počuti močnejšega (več glej v poglavju 5.3).

³² Fundacija za šport prav tako v proces reševanja lokalnega problema ne posega aktivno, je pa zagotovila finančno podporo za izgradnjo bazena.

³³ Ministrstvo za šolstvo in šport je prav tako eden izmed akterjev, ki bodo sofinancirali izgradnjo novega bazena.

³⁴ Vloga Ministrstva za okolje in prostor je natančneje opisana v nadaljevanju.

³⁵ V prvi fazi so občinski predstavniki za rešitev problema predlagali obnovo bazena v sosednjem kraju, vendar pa se s tem niso strinjali vsi akterji omrežja, tako da se v drugi fazi problem rešuje drugače. Temu bo prilagojena tudi nadaljnja empirična analiza.

občina Krško. Občinska uprava je skupaj z županom v začetku leta 2006 Plavalnemu klubu, občinskemu svetu in širši javnosti predstavila idejo, da bi se za trenutne potrebe plavalnega športa obnovilo in pokrilo bazen v sosednjem, nekaj kilometrov oddaljenem, kraju (v Brestanici). Predlog sklepa je predvideval obnovo bazena v Brestanici do maja 2007, tako da bi bil usposobljen za potrebe delovanja Plavalnega kluba za čas do izgradnje bazena, ki bi nadomestil starega ob tovarni Vipap v Krškem (Predlog sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, januar 2006). Vendar pa župan potem ni dal predlog sklepa na glasovanje v občinski svet, ker so člani odbora za družbene dejavnosti na svoji seji, 31. 1. 2006, predlog zavrnili.

Predstavnica občinske uprave je v intervjuju pojasnila, da so ta predlog ponudili zato, ker se jim je zdela to najbolj racionalna in hitra rešitev za Plavalni klub³⁶. Po tej obnovi pa bi se pričele tudi aktivnosti za izgradnjo novega bazena v Krškem, je še pojasnila. Vendar pa se predstavniki Kluba s tem predlogom niso strinjali. Zagovarjali so mnenje, da bi s preselitvijo Kluba v Brestanico le-ta ugasnil, saj je večina otrok, ki trenira plavanje, iz Krškega. Hkrati pa so se bali, da bi obnova bazena v Brestanici gradnjo novega v Krškem premaknila predaleč v prihodnost. Zaradi tega je Plavalni klub z vsemi svojimi močmi pričel z lobiranjem pri občinskem svetu, da bi odločil njegovim interesom v prid; občinskim svetnikom so člani Plavalnega kluba pisali prošnje, da naj jih podprejo pri prizadevanju, da bi plavalni tekmovalni šport ostal v Krškem, jim telefonirali in razlagali svoja stališča ipd. Pri tem so bili na nek način uspešni, saj je župan predlog za obnovo bazena v Brestanici umaknil z dnevnega reda seje občinskega sveta (Zapisnik 36. seje občinskega sveta občine Krško, 2. 2. 2006).

³⁶ Pri pripravi predloga sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško so občinski predstavniki izhajali iz (Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006):

- nujnosti v najkrajšem času zagotoviti pogoje za delovanje Plavalnega kluba Celulozar Krško,
- dejstva, da v prostorskih dokumentih občine lokacija plavalnega bazena ni opredeljena in
- prostorskih možnosti in omejitvenih faktorjev posameznih predlaganih lokacij.

Na naslednji seji je občinski svet zadolžil župana in občinsko upravo, da pričneta iskati lokacijo za izgradnjo nadomestnega bazena v Krškem s ciljem izgradnje v treh letih (Sklep o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, sprejet 23. 2. 2006 na seji občinskega sveta)³⁷.

Na tej točki je župan ustanovil projektno skupino³⁸, ki naj bi v prihodnje reševala problem bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško. V tej projektni skupini sodelujejo predstavnica Plavalnega kluba, predstavniki občinske uprave in župan, predstavnik krajevne skupnosti mesta Krško ter predstavnik osnove šole Jurija Dalmatina³⁹. Zanimivo je, kako na to projektno skupino gledajo nekateri akterji omrežja. Predstavnik krajevne skupnosti Krško pravi, da se projektne skupine ustanavlja takrat, kadar želi nekdo (v tem primeru župan in občinska uprava) proces reševanja problema zavlačevati. Tudi nekdanji občinski svetnik in predsednik odbora za družbene dejavnosti izraža podoben strah. Pravi, da se boji, da občinski predstavniki izkoriščajo posamezna nesoglasja med akterji⁴⁰, ki rešujejo konkreten problem, za zavlačevanje procesa reševanja. Ko sem o tem povprašala župana, je rekel, da je projektno komisijo imenoval zato, da bi skupaj rešili problem bazena in delovanja Plavalnega kluba, v njo pa je poleg svojih sodelavcev iz občinske uprave imenoval tiste, ki so v zadnjih letih (od dražbe za stari bazen leta 2001 naprej) izkazali interes za to tematiko in se nanjo tudi spoznajo. Čeprav so nekateri intervjuvanci skeptični do

³⁷ Prva faza reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba.

³⁸ Druga faza reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba.

³⁹ Po besedah predstavnice občinske uprave se je projektna skupina ustanovila, ker tako nalaga interni pravilnik v poslovniku o projektne vodenju za projekte, katerih vrednost preseže določen znesek.

⁴⁰ Pri tem je izpostavil predvsem nesoglasja med predstavniki Plavalnega kluba in predstavnikom krajevne skupnosti mesta Krško glede lokacije novega bazena. Plavalni klub je zadovoljen z lokacijo južno od teniških igrišč, predstavnik krajevne skupnosti pa si želi, da bi se novi bazen gradil na območju, kjer sedaj propada stari bazen. Vendar pa je potrebno povedati, da sedaj, ko je sprejeta lokacija na območju med reko Savo in pokopališčem, predstavnik krajevne skupnosti procesa reševanja problema ne zavira. Meni zgolj, da se bo ta lokacija verjetno pokazala za neprimerno.

ustanovitve projektne skupine, pa so vsi zadovoljni s sestavo le-te, saj pravijo, da je župan dejansko zajel vse, ki si prizadevajo rešiti problem⁴¹.

Na podlagi študije o primerni lokaciji za izgradnjo novega bazena⁴² je župan v oktobru 2006 predlagal občinskemu svetu lokacijo na območju med reko Savo in pokopališčem, južno od teniških igrišč. Ta lokacija je bila s strani občinskega sveta sprejeta, z njo pa so bili zadovoljni vsi⁴³, razen predstavnika krajevne skupnosti mesta Krško⁴⁴. Sklep je tudi predvideval, da občinska uprava z Ministrstvom za okolje in prostor nadaljuje z aktivnostmi za sprejem uredbe o določitvi zunanje meje priobalnega zemljišča na nekaterih zemljiških parcelah, hkrati pa je predvideval, da se rešitve za umestitev bazena v prostor, oblikovanje le-tega ter ureditev širše okolice pridobijo z javnim natečajem (Sklep o izboru lokacije za gradnjo bazena v Krškem, sprejet 16. 10. 2006 na seji občinskega sveta).

⁴¹ Nezadovoljstvo s sestavo projektne skupine je izrazil le predstavnik krajevne skupnosti mesta Krško. Ko sem ga vprašala, koga je župan izpustil pri imenovanju članov projektne skupine, je odgovoril, da je še veliko bivših plavalcev (veteranov), ki si želijo odločati o bazenu, vendar njihove interese dejansko predstavlja Plavalni klub Celulozar.

⁴² Ocena primernosti lokacij za gradnjo bazena v Krškem, september 2006 (Izdelovalec ocene: Savaprojekt d.d.)

⁴³ Ob sprejetju lokacije so vsi akterji mislili predvsem na časovni dejavnik. Nihče od akterjev ne izključuje, da bi lahko bila kakšna druga lokacija celostno gledana morda boljša, vendar so bili vsi mnenja, da bi se lahko novi bazen zgradil najhitreje na sprejeti lokaciji.

⁴⁴ Predstavnik krajevne skupnosti je poudaril, da je lokacija na območju med reko Savo in pokopališčem, južno od teniških igrišč problematična zaradi bližine pokopališča, hkrati pa je velika ovira za gradnjo novega bazena tudi to, da je bilo na tem mestu pred leti odlagališče odpadkov. Pravi, da se boji, da se bo na koncu izkazalo, da ta lokacija dejansko ni primerna za gradnjo novega bazena in da bodo potem stroški izgradnje (na drugi lokaciji) še veliko večji, pa tudi časovno se bo vse skupaj odmaknilo.

In če sedaj, glede na prvo zastavljeno podhipotezo⁴⁵, podrobneje razčlenim akterje, ki sodelujejo pri procesu reševanja problema bazena in Plavalnega kluba, pridem do naslednjih ugotovitev:

V prvi fazi reševanja problema so aktivno sodelovali krški župan in občinska uprava, krajevna skupnost mesta Krško ter Plavalni klub. Gre torej za tri državne akterje in enega civilno družbenega. Iz formalne sestave tega omrežja bi lahko sklepala, da imajo državni akterji večjo moč kot civilno družbeni, vendar pa vsebinska analiza prve faze reševanja problema kaže drugače. Kot sem že omenila, je župan predlog sklepa za obnovo bazena v Brestanici za potrebe tekmovalnega plavalnega športa po priporočilih odbora za družbene dejavnosti umaknil z dnevnega reda seje občinskega sveta. Na podlagi podrobne analize problema lahko sklepam, da umiku predloga botruje močno lobiranje predstavnikov Plavalnega kluba pri občinskih svetnikih, da glasujejo proti obnovi bazena v Brestanici za potrebe Kluba, pa tudi predstavnik krajevne skupnosti si je prizadeval za bazen v Krškem.

V drugi fazi reševanja problema bazena in Plavalnega kluba pa v okviru projektne skupine sodelujejo župan in občinska uprava, krajevna skupnost mesta Krško, osnovna šola Jurija Dalmatina ter Plavalni klub Celulozar. Z izjemo Kluba, ki je civilno družbeni akter, so vsi ostali sodelujoči akterji državni, ker so strukture, ki tvorijo državni upravni sistem. Po tej plati bi, tako kot v prvi fazi reševanja problema, lahko rekla, da so državni akterji zaradi številčne premoči močnejši kot civilno družbeni, vendar pa tudi v tej fazi vsebinska analiza procesa reševanja problema ne kaže popolnoma tako. Iz analize opravljenih intervjujev sem ugotovila, da sta edina prava državna akterja v omrežju župan in občinska uprava, vsi ostali akterji omrežja pa delujejo bolj kot interesne skupine, ki pokrivajo določeno sfero interesov (Fink Hafner 2001) in skušajo v skladu s temi interesi vplivati na občinsko upravo in župana. Pomemben pokazatelj prekrivanja vlog državnih akterjev s civilno družbenimi v procesu reševanja problema bazena in Plavalnega kluba je verjetno tudi to, da je predstavnik osnovne šole v projektni skupini

⁴⁵ V javno političnem omrežju, ki se je oblikovalo v primeru reševanja lokalnega problema, je tip državnih akterjev zastopan v večjem številu kot tip nedržavnih akterjev, kar državnim akterjem prinaša večjo strukturno moč.

učitelj športne vzgoje in mu šport predstavlja pomembno vrednoto, da je bil predstavnik krajevne skupnosti dolga leta tudi sam plavalec in celo predsednik Plavalnega kluba, prav tako pa se je tudi nekdanji občinski svetnik in predsednik odbora za družbene dejavnosti dolga leta aktivno vključeval v plavalni šport v Krškem. Na podlagi tega bi lahko morda rekla, da so vsi ti akterji lahko tudi predstavniki interesov Plavalnega kluba. Vsi trije vidijo v plavanju bazični šport, ki ima v Krškem dolgo tradicijo, ugoden vpliv na mlade in ga je potrebno še naprej razvijati⁴⁶.

Če se zadeve lotim bolj problemsko oz. iz vsebinskega vidika problema, lahko na podlagi izvedenih intervjujev rečem, da je tako Plavalnemu klubu, predstavniku osnovne šole in predstavniku krajevne skupnosti v interesu, da se problem reši ustrezno in čim prej. Nobenemu od teh akterjev ni najbolj jasno, zakaj se stvari na tem področju odvijajo tako počasi. Prepričani so, da bi zadeve lahko tekle hitreje, če bi občinski predstavniki tako hoteli. Predstavnik krajevne skupnosti celo pravi, da se dela neke dolgotrajne študije o stvareh, katerih rezultat je že vnaprej jasen. Tudi predstavnik osnovne šole je v intervjuju potožil, da je iskanje prave lokacije potekalo predolgo, prav tako pa pravi, da tudi sedaj proces preverjanja ustreznosti izbrane lokacije ne poteka tako hitro, kot bi si želel.

Na drugi strani imamo občinsko upravo in župana, ki pravita, da je tudi njima v interesu čim prejšnja rešitev problema, vendar pa se le-tega ne da reševati hitreje, kot se ga. Župan to argumentira še z drugimi projekti, ki so v teku in so pomembnejši kot bazen, finančna sredstva za projekte pa so omejena (npr. šolska telovadnica za osnovno šolo Jurija Dalmatina, Valvasorjeva knjižnica ipd.) Župan pravi, da imajo ti projekti tudi bolj množično podporo v širši civilni družbi⁴⁷. Oba predstavnika občine pa kot oviro k hitrejšemu reševanju problema bazena in Plavalnega kluba navajata tudi dejstvo, da izbrana lokacija za izgradnjo novega bazena kljub temu, da je po prostorskih planih namenjena za športno in rekreacijsko dejavnost in da je v občinski lasti, ni najustreznejša. Pri tem mislita predvsem na to, da je izbrana lokacija v planskih aktih

⁴⁶ Zaradi navedenega si prizadevajo za čim hitrejšo rešitev problema.

⁴⁷ Knjižnico in telovadnico bi uporabljalo večje število občanov kot pa bazen, pravi župan.

evidentirana kot poplavno območje, saj leži ob reki Savi. Na Ministrstvo za okolje in prostor so predstavniki občine vložili prošnjo, da se ta prostor zaradi raznovrstnih sprememb od takrat, ko so to lokacijo opredelili kot poplavno območje, izvzame iz le-tega, vendar pa so dobili negativen odgovor⁴⁸. Na Ministrstvu oz. Direktoratu za okolje pravijo, da se bo o zadevi odločalo takrat, ko bodo v Krško in Brežice umeščali hidroelektrarne, ker bodo le-te pomembno vplivale na vodostaj reke Save⁴⁹. Še dodaten problem predstavlja Nuklearna elektrarna Krško, ki leži na desnem bregu reke Save (novi bazen naj bi bil pa na levem bregu) in je spreminjanje poplavnega območja zapleteno tudi s tega vidika. Zanimivo pa je, da civilno družbeni akterji, udeleženi v proces reševanja lokalnega problema, menijo, da si Krško zasluži bazen ravno zaradi tega, ker je zaznamovano z nuklearko in bo v prihodnosti po vsej verjetnosti tudi z radioaktivnimi odpadki. Pri tej izjavi so moji sogovorniki izpostavili predvsem to, da bi lahko občina (njeni predstavniki) ostreje nastopila v odnosu do države, saj le-ta občino Krško nujno potrebuje zaradi ureditve odprtih vprašanj glede obratovanja Nuklearne elektrarne Krško in skladiščenja jedrskih odpadkov. Na tem mestu je potrebno omeniti, da je do takšne zaostritve odnosov med občino in državo prišlo 26. februarja 2007. Občinski svet je na četrti redni seji zaradi ignoriranja želja občine Krško s strani države podal negativno oceno k varianti za ureditev odlagališča radioaktivnih odpadkov v vkopane silose v občini Krško⁵⁰. Župan je za lokalni časopis dejal, da se predstavniki občine Krško želijo pogovoriti s predstavniki vlade Republike Slovenije o pričakovanjih, da se vzporedno z izgradnjo odlagališča izvedejo med drugimi tudi

⁴⁸ Ministrstvo je svoja stališča o tej temi razložilo v dopisu občini Krško (Ureditev dela obvodnega pasu desnega brega reke Save v Krškem za namen športno rekreacijskih dejavnosti, 26. 2. 2007)

⁴⁹ V omrežje, v okviru katerega se rešuje problem bazena in Plavalnega kluba, se je vključilo še Ministrstvo za okolje. Gre zgolj za formalnega člana omrežja, ki v procesu reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba nima nobenih posebnih interesov. Je pa res, da ima v konkretni situaciji veliko moč, saj je z odložitvijo odločitve o spremembi poplavnega območja preprečil vse nadaljnje aktivnosti v zvezi z rešitvijo konkretnega problema.

⁵⁰ Na tem mestu je potrebno poudariti, da občinski svet ne vidi strokovnih oz. tehničnih ovir pri odlagališču radioaktivnih odpadkov, gre zgolj za negativen odziv iz protesta v odnosu do države, ker se občina Krško ne počuti kot enakoverden sogovornik v primeru Nuklearne elektrarne Krško.

nekatero večje investicije; npr. v bazen v Krškem (Posavski obzornik 2007)⁵¹. S tem so predstavniki občine pokazali velik interes za rešitev problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar.

Glede na povedano zgoraj lahko rečem, da si vsi akterji, vpleteni v proces reševanja, želijo rešiti problem, vendar pa se razhajajo v ocenah, kako hitro bi se ga lahko reševalo oz. rešilo. Predstavnika občine pravita, da je tempo reševanja problema optimalen, ostali soudeleženi akterji v procesu pa menijo, da bi se stvar lahko odvijala hitreje, v kolikor bi predstavnika občine tako hotela in postavila bazen za prioriteten projekt.

Kljub temu da je župan v intervjuju povedal, da so nekateri projekti v občini Krško za širšo civilno družbo bolj pomembni kot bazen, pa je tudi ta v okviru Oddelka za družbene dejavnosti zabeležen med pomembnejšimi projekti, ki jih je potrebno izpeljati v prihodnosti (Predstavitev projektov in programov posameznih oddelkov občinske uprave Občine Krško, januar 2007).

5.3 Interakcija kot indikator nestrukturne moči

5.3.1 Oblika interakcije

V drugi polovici leta 2005 so se začele nakazovati težave v plavalnem športu v Krškem. Predstavniki Plavalnega kluba in občine Krško so skupaj najprej sprejeli nekaj začasnih rešitev, kasneje pa je župan z občinsko upravo pripravil predlog za obnovo bazena v Brestanici za potrebe Plavalnega kluba (Predlog sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, januar 2006). Temu predlogu je, kot sem že omenila, Klub nasprotoval.

⁵¹ Predstavniki občine in občinski svet so zavzeli nekoliko izsiljevalski položaj v primeru Nuklearne elektrarne Krško in tako uspešno pritegnili v reševanje lokalnih problemov tudi akterje na najvišji državni ravni (vlada Republike Slovenije je namreč pristala na pogajanja z občino Krško glede raznovrstnih odprtih lokalnih vprašanj v zameno za njeno podporo pomembnim državnim projektom v Krškem: gradnja hidroelektrarne, odlagališče radioaktivnih odpadkov, gradnja drugega bloka nuklearke ipd.)

V tej fazi reševanja problema je po besedah intervjuvancev šlo sprva za medsebojno obveščanje, pretok informacij (npr. o nameri lastnika bazena) in posvete (kako naprej) med predstavniki občine, krajevne skupnosti in Plavalnim klubom⁵², pri oblikovanju predloga za obnovo bazena v Brestanici pa so se medsebojni odnosi spremenili. Župan in občinska uprava sta kot najhitrejšo možno rešitev za delovanje Plavalnega kluba predlagala obnovo brestaniškega bazena, Klub pa je temu ostro nasprotoval⁵³. Na tem mestu so se odnosi med temi akterji nekoliko zaostri. Glede na to, kaj je bilo povedano v intervjujih o tej točki reševanja problema, bi verjetno lahko rekla, da je šlo prvotno za samostojno delovanje občinskih predstavnikov v skladu z njihovo idejo, da je to najboljša rešitev, kasneje pa so zaradi nasprotovanja Plavalnega kluba in članov odbora za družbene dejavnosti predstavniki občine opustili idejo o tovrstni rešitvi tega problema⁵⁴.

Po neuspehu občinskih predstavnikov s predlogom obnove brestaniškega bazena je župan za reševanje problema bazena in Plavalnega kluba v skladu z internimi pravili občine Krško imenoval projektno skupino. Po besedah intervjuvancev akterji v skupini med seboj sodelujejo, se posvetujejo in zblížujejo stališča, da bi kar najhitreje našli ustrezno rešitev za nadaljnje delovanje Plavalnega kluba. Tovrstni odnosi se kažejo predvsem v tem, da ni več enostranskih dejanj s strani posameznega akterja, ampak postopoma prihajajo do skupnih vsebinskih rešitev⁵⁵. Na izboljšanje odnosov kažejo

⁵² To dokazujejo tudi nekateri dopisi, ki so si jih med seboj pošiljali akterji omrežja:

- Dopis o ponudbi za odkup bazenskega kompleksa na Tovarniški 18, ki so ga občinski predstavniki 14. 9. 2005 poslali Plavalnemu klubu in krajevni skupnosti mesta Krško.
- Obrazložitev sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, 23. 2. 2006 idr.

⁵³ Kar dokazujeta pismi Plavalnega kluba članom občinskega sveta in županu (Stališče Plavalnega kluba Celulozar Krško o predlogu sklepa občinskega sveta Krško o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško, 30. 1. 2006) in Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006.

⁵⁴ Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006

⁵⁵ Vsi akterji, razen predstavnikov občine, menijo, da se do teh rešitev prihaja prepočasi.

tudi pisma predstavnikov Plavalnega kluba občinskim svetnikom in županu, v katerih izražajo svoje zadovoljstvo s sprejeto lokacijo ipd.⁵⁶

Na tem mestu se pojavlja zanimivo vprašanje, in sicer: zakaj so se odnosi med akterji spremenili. Iz podrobne analize problema lahko sklepam, da so se odnosi med akterji omrežja spremenili na bolje zato, ker so predstavniki občine začeli slediti željam Plavalnega kluba. Ključni preobrat se je zgodil na seji odbora za družbene dejavnosti, kjer so predlog za obnovo brestaniškega bazena člani odbora zavrnil (Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006).

V drugi fazi reševanja problema bazena in Plavalnega kluba torej akterji skupaj iščejo alternativne rešitve, kako ustrezno in hitro urediti nastalo situacijo⁵⁷. V okviru medsebojnega sodelovanja iščejo akterje, ki imajo za sabo podobne izkušnje in bi jim lahko svetovali, kako se lotiti celovitega reševanja problema. Plavalni klub je navezal stike s Plavalno zvezo in Fundacijo za šport, ki sta projekt izgradnje novega bazena podprli⁵⁸. Ta naveza je bila vseč tudi predstavnikom občine, saj lahko tako pričakujejo finančno pomoč pri reševanju tega problema. Slednji pa so se obrnili še na Ministrstvo za šolstvo in šport, prav tako zaradi finančne podpore.

⁵⁶ Pismi Plavalnega kluba občinskim svetnikom, 16. 10. 2006 in 23. 2. 2006, pismo županu Najemmina bazena – stroški treningov, 16. 10. 2006.

⁵⁷ Predstavniki občine in Plavalnega kluba so skupaj obiskali Radovljico, kjer so si ogledali tamkajšnji novi bazen in organizacijo aktivnosti na tem bazenu.

⁵⁸ To dokazuje npr. dopis Plavalne zveze o podpori izgradnji olimpijskega bazena v Krškem, z dne: 30. 8. 2006.

5.3.2 Pogostost interakcije⁵⁹

Problem bazena in Plavalnega kluba se, kot sem že omenila, rešuje od avgusta 2005. Ko sem intervjuvance spraševala o frekvenci sestajanj z namenom, da bi rešili problem bazena in Plavalnega kluba, sem dobila naslednje odgovore:

Predstavnica Kluba, ki sodeluje v projektni skupini, pravi, da so se do oktobra 2006 (ko je bil sprejet sklep o lokaciji novega bazena) s predstavniki občine in ostalimi akterji omrežja dobivali zelo pogosto, včasih tudi večkrat tedensko. Sestajali so se v okviru odbora za družbene dejavnosti, odbora za okolje in prostor, kolegija župana ipd. Po oktobru 2006 pa so se dobivali približno enkrat mesečno.

Druga predstavnica Plavalnega kluba pa meni, da frekvenca sestajanj niti ni tako pomemben dejavnik pri reševanju problema. Bolj je problematično to, da se stvari ne urejajo v skladu z dogovorjenimi roki. Pravi, da mora Plavalni klub predstavnike občine nenehno spodbujati, da se stvari premikajo naprej. Obe tudi menita, da je Klub tisti, ki je v večini primerov pobudnik sestankov. Enakega mnenja so tudi ostali akterji, izjema sta predstavnika Občine, ki pa pravita, da je šlo za obojestranske pobude za sestajanja⁶⁰. Prav tako je večina akterjev prepričana, da bi se stvari v zvezi z izgradnjo bazena odvijale hitreje, če bi se sestajali še bolj pogosto. Občinska predstavnika pa sta zagotovila, da so se sestajali z ostalimi akterji takrat, ko je bilo to potrebno in smiselno (ko se je kaj spremenilo, pa je bilo o tem potrebno podrobneje podebatirati, se posvetovati, kako dalje ipd.)

⁵⁹ Pogostost interakcije sem merila zgolj s subjektivnimi zaznavami intervjuvancev, ker zapisniki srečanj, ki bi razkrili dejansko pogostost interakcije, ne obstajajo.

⁶⁰ Na podlagi analize vabil (v pisni obliki) lahko rečem, da so pobude za sestajanja dejansko bile podane tako s strani občinskih predstavnikov, kot tudi s strani Plavalnega kluba. Vendar pa je datumsko in količinsko zelo težko definirati, kdaj in kolikokrat so se ključni akterji pogovarjali o reševanju problema bazena in Plavalnega kluba, saj so se - po pripovedovanju intervjuvancev - o nastali situaciji velikokrat posvetovali tudi preko telefonskih klicev, ki pa niso nikjer zabeleženi.

5.3.3 Način reševanja odprtih vprašanj

Kot sem že nakazala zgoraj, se način reševanja odprtih vprašanj v prvi fazi reševanja problema razlikuje od načina v drugi fazi.

V primeru predloga za obnovo bazena v Brestanici so bili predstavniki občine in Plavalnega kluba najprej »vsak na svojem bregu«. Občinski predstavniki so imeli svoje načrte, kako zagotoviti nadaljnje delovanje Plavalnega kluba, le-ta pa se z njimi ni strinjal. V tej fazi je predstavnica Kluba odnose opredelila kot rahlo konfliktno⁶¹. Vsi akterji so torej delovali v skladu s svojimi interesi in idejami, vendar so občinski predstavniki zaradi intenzivnega nasprotovanja Plavalnega kluba morali popustiti.

V prvi fazi reševanja problema bazena in Plavalnega kluba je šlo torej za spor med dvema akterjema, kjer sprva dejansko ni bilo nobenega zблиževanja stališč, temveč zgolj delovanje drug mimo drugega. Šele po zavrnitvi predloga za obnovo brestaniškega bazena na odboru za družbene dejavnosti (Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006), so se začela stališča med akterji omrežja zблиževati.

V drugi fazi reševanja problema bazena in Plavalnega kluba pa se odprta vprašanja - po besedah intervjuvancev - rešujejo tako, da se do neke mere upošteva stališča, potrebe in želje vseh akterjev. To dokazuje npr. tudi sklep o pripravi dokumenta identifikacije projekta, z dne: 3. 3. 2006, s katerim so se akterji omrežja zavezali, da bodo skupaj sodelovali pri pripravi dokumenta identifikacije projekta za izgradnjo novega bazena. Na upoštevanje potreb in želja vseh akterjev omrežja kažejo tudi nekateri drugi dokumenti, in sicer dopis, s katerim so predstavniki Plavalnega kluba občinske predstavnike obvestili o svojih prizadevanjih za rešitev problema in jih prosili za

⁶¹ Na nasprotja med občinskimi predstavniki, predstavnikom krajevne skupnosti in Plavalnim klubom kaže tudi zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006.

pomoč⁶², ter dopis, s katerim so se občinski predstavniki odzvali na prošnje Plavalnega kluba (izvedli so ukrepe, za katere so jih predstavniki Kluba prosili).⁶³

Glede na to, da imajo sedaj akterji bolj ali manj podobne interese⁶⁴, je tovrstni način reševanja odprtih vprašanj logičen.

Intervjuvani pravijo, da se v procesu reševanja problema bazena in Plavalnega kluba počutijo enakopravne ostalim akterjem omrežja, in sicer kljub temu, da se akterji med seboj izrazito razlikujejo po virih, ki jih posedujejo za rešitev tega problema. Posedovanje virov posameznih akterjev omrežja bom predstavila nekoliko podrobneje v preglednici 5.3.3.1. Narejena je na podlagi ocen posedovanja virov, ki sem jih dobila od intervjuvancev.

Preglednica 5.3.3.1: Ocena količine virov, s katero razpolagata ključna akterja omrežja

	Župan z občinsko upravo		Plavalni klub	
	Samoocena župana	Ocena ostalih intervjuvancev	Samoocena Plavalnega kluba	Ocena ostalih intervjuvancev
Informacijski viri	3	4	2	1
Kadrovski viri	3	4	1	1
Organizacijski viri	3	4	1	1
Materialni viri	3	3	1	1

Legenda: 1 – najmanj virov, 4 – največ virov

Vsi akterji so prepričani, da so občinski predstavniki tisti, ki v največji meri razpolagajo z informacijskimi⁶⁵, kadrovskimi⁶⁶, organizacijskimi⁶⁷ in materialnimi⁶⁸ viri. S tega

⁶² Obvestilo o aktivnostih Plavalnega kluba Celulozar Krško – september 2006 in prošnja za pomoč, 25. 9. 2006.

⁶³ Dopis: Situacija v Plavalnem klubu Celulozar Krško, 19. 10. 2006.

⁶⁴ Vsem akterjem je v interesu zgraditi nov bazen v Krškem, med seboj se bistveno razlikujejo le v oceni, kako hitro bi se ga lahko zgradilo.

⁶⁵ Z informacijskimi viri mislim predvsem na podatke, s katerimi razpolagajo predstavniki občine (npr.: podatki o namembnosti, lastništvu posameznih zemljišč).

vidika je vsekakor zelo močan akter v procesu reševanja problema. Tudi sam župan in vodja projekta se do neke mere strinjata s tem, da ima občina največ virov. Lahko bi jih bilo sicer več⁶⁹, pravita, vendar se do neke mere da dobro delati tudi s sedaj razpoložljivimi viri. Ne glede na to, da je večina akterjev prepričana, da je Plavalni klub tisti akter, ki si v največji meri prizadeva za čim prejšnjo rešitev problema, pa se strinjajo, da ne razpolaga z veliko viri⁷⁰. Financira se iz občinskega proračuna in v njem delujejo zgolj prostovoljci. Je pa zanimivo, kako je Plavalnemu klubu v zadevi bazena Brestanica uspelo prepričati predstavnike občine in občinski svet v svojo korist. Na to je opozorila tudi vodja projekta reševanja problema bazena in oddelka za družbene dejavnosti. Predstavnica Plavalnega kluba je povedala, da pomanjkanje določenih virov kompenzirajo z drugimi stvarmi. Pravi, da so zelo prizadevni, kar mogoče ostalim akterjem manjka, strokovne nasvete iščejo pri Plavalni zvezi in drugih klubih ipd.

5.3.4 Kvaliteta interakcije

Reševanje stiske Plavalnega kluba se odvija približno leto in pol. V tem času so bile sprejete naslednje rešitve: najprej so občinski predstavniki, Plavalni klub in lastnik bazena dosegli dogovor, da sme Plavalni klub uporabljati bazen za svojo dejavnost; po

⁶⁶ S kadrovskega vidika mislim predvsem na ljudi, ki se s problematiko (profesionalno) ukvarjajo v okviru svojih formalnih zadolžitev oz. nalog (pri reševanju izmenjujoč sodelujejo župan in pa štirje predstavniki občinske uprave).

⁶⁷ Z organizacijskimi viri mislim predvsem na obstoj organizacijske enote, ki rešuje problem bazena (v konkretni situaciji sta to oddelek za družbene dejavnosti ter oddelek za urejanje prostora in varstvo okolja).

⁶⁸ Prihodki občine Krško so bili v letu 2006 realizirani v višini 5.750.000.000,00 SIT, od tega jih je šlo za rekreacijo in kulturo 7 % (vir: Občina Krško z vidika proračunskega financiranja njenih nalog, javna predstavitev in razprava, januar 2007).

⁶⁹ Pri tem sta izpostavila predvsem ljudi in finančna sredstva.

⁷⁰ Informacije in podatke, ki so ključni za reševanje problema bazena, morajo predstavniki Plavalnega kluba iskati predvsem pri občinskih predstavnikih, svojih zaposlenih nimajo, v njem delujejo zgolj prostovoljci, ki se po strokovne nasvete obračajo na Plavalno zvezo. Njihov proračun v letu 2006 je znašal 7.070.748,80 SIT, pri čemer gre za sredstva, ki so jih dobili iz občinskega proračuna.

popolnem zaprtju bazena so začeli mladi plavalci trenirati v drugih manjših okoliških bazenih; občinski svet pa je potrdil lokacijo za izgradnjo novega, sodobnega, pokritega bazena, pri čemer so akterji v okviru lokacije naleteli na kup težav, ki sem jih že omenila.

Ne glede na to, da se akterji občasno dobivajo in si prizadevajo rešiti problem bazena in Plavalnega kluba, se zdi dokončna rešitev še zelo daleč. Celó župan pravi, da so bili, glede na sedanje zaplete, prvotno postavljeni roki za izgradnjo novega bazena verjetno zastavljeni preveč ambiciozno.

V prvi fazi reševanja problema bazena in Plavalnega kluba je bila kvaliteta interakcije sprva na zelo nizki ravni, saj se stališča Kluba in predstavnikov občine niso prav nič zbliževala. Klub je v pismih občinskem svetnikom pokazal svojo odločenost, da doseže svoj cilj⁷¹, predstavnikom občine pa se je predlog obnove zdela ustrezna začasna rešitev in tudi niso želeli kar tako odstopiti od nje. Prišlo je torej do razhajanj interesov in na tej ravni je interakcija ostala, vse dokler niso predloga za obnovo brestaniškega bazena zavrnili člani odbora za družbene dejavnosti (Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti, 31. 1. 2006).

V drugi fazi reševanja problema se je kvaliteta interakcije dvignila, saj je - po besedah intervjuvancev - večina akterjev omrežja skupaj podprla odločitev, da se bo zgradil nov bazen na območju med reko Savo in pokopališčem, južno od teniških igrišč.

⁷¹ Pismi Plavalnega kluba občinskem svetnikom, 16. 10. 2006 in 23. 2. 2006, pismo županu Najemmina bazena – stroški treningov, 16. 10. 2006.

5.4 Sklepne ugotovitve analize kazalcev

V začetku diplomske naloge sem postavila naslednjo podhipotezo:

H₁: V javno političnem omrežju, ki se je oblikovalo v primeru reševanja lokalnega problema, je tip državnih akterjev zastopan v večjem številu kot tip nedržavnih akterjev, kar državnim akterjem prinaša večjo strukturno moč.

Na podlagi analize pridobljenih empiričnih podatkov te podhipoteze ne morem potrditi. Izkazalo se je, da se vloge nekaterih državnih in civilno družbenih akterjev izrazito prekrivajo. Nekateri akterji, ki naj bi bili po definiciji državni, so imeli v procesu reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba hkrati tudi vlogo civilno družbenega akterja, saj so bili s plavalnim športom tudi sami neposredno povezani. Ob vsem tem sem prišla do sklepa, da število posameznega tipa akterjev (državni vs. civilno družbeni), ki sodeluje pri reševanju določenega problema, ni bistven dejavnik moči. V prvi fazi reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba Celulozar se je jasno pokazalo, da ima Klub zelo veliko moč, pa čeprav iz formalne strukture omrežja, glede na številčno premoč državnih akterjev, tega ne bi predvideli. V tem primeru se je tudi predstavnik krajevne skupnosti mesta Krško postavil na stran Plavalnega kluba, kar kaže, da so pri določanju strukturne moči državnih akterjev (bolj kot število in viri akterjev v omrežju) pomembni nekateri drugi dejavniki (npr. smer in (ne)enotnost delovanja državnih akterjev). Zaradi prekrivanja vlog nekaterih akterjev mi formalna struktura konkretnega omrežja sama po sebi ni povedala, ali imajo večjo strukturno moč državni akterji ali civilno družbeni⁷².

Analiza indikatorja interakcije pa je pokazala, da so akterji omrežja v praksi razpolagali z različno stopnjo moči. V prvi fazi reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba je imel največjo nestrukturno moč prav gotovo Plavalni klub, ki je s pomočjo načelne podpore krajevne skupnosti dosegel umik predloga za obnovo brestaniškega

⁷² Zaradi takšnega rezultata raziskovanja tudi ne morem podati ugotovitve, ali se strukturna moč akterjev prekriva z njihovo nestrukturno močjo.

bazena. To mu je uspelo kljub temu, da razpolagajo s precej manjšimi informacijskimi, kadrovske, organizacijskimi in materialnimi viri kot predstavniki občine. Iz tega lahko sklepam, da viri v tem primeru odločanja sploh niso igrali bistvene vloge, kar pomeni, da ne morem potrditi druge pohipoteze, ki se glasi:

H₂: Državni akterji v primeru reševanja lokalnega problema razpolagajo z več viri, zaradi česar lahko določajo proces interakcije in imajo posledično večjo nestrukturno moč.

V preglednici 5.4.1 shematično prikazujem nestrukturno moč državnih akterjev omrežja. Oblikovana je na podlagi analize formalnih virov in mnenj oz. ocen intervjuvancev.

Preglednica 5.4.1: Nestrukturna moč državnih akterjev omrežja

	1. faza reševanja problema	2. faza reševanja problema
Oblika interakcije	konflikt - obč. predstavniki popustijo neravnotežje moči v prid CD akterjev	sodelovanje ravnotežje moči
Pogostost interakcije	zelo pogosta - večstranske pobude ravnotežje moči	redkejša kot v 1. fazi - večstranske pobude ravnotežje moči
Način reševanja odprtih vpr.	ignoranca - obč. predstavniki popustijo neravnotežje moči v prid CD akterjev	sodelovanje, posvetovanje ravnotežje moči
Kvaliteta interakcije	vsak svojo idejo - obč. predstavniki popustijo neravnotežje moči v prid CD akterjev	sodelovanje uspešno ravnotežje moči

V konkretni situaciji se je torej izkazalo, da premoč enega akterja v virih še ne pomeni njegove premoči nad drugim v procesu odločanja in pri uveljavljanju posameznih interesov. Na podlagi podrobne analize interakcije torej ne morem reči, da imajo državni akterji večjo nestrukturno moč kot civilno družbeni, saj je Plavalni klub v zelo veliki meri narekoval proces interakcije v omrežju (predvsem v prvi fazi reševanja problema). Glede na vsebinske rešitve, ki so bile sprejete v prvi fazi, lahko rečem, da se je za najmočnejšega akterja izkazal prav Plavalni klub, ki ima pri reševanju problema

bazena največji interes, saj brez tega le stežka deluje. V drugi fazi pa so proces interakcije vzajemno oblikovali vsi akterji omrežja.

5.5 Sklep

Z analizo reševanja problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško sem ugotovila, da se je problem reševal v dveh fazah. V prvi fazi so predstavniki občine Krško, krajevne skupnosti mesta Krško in Plavalnega kluba Celulozar Krško obravnavali predlog obnove brestaniškega bazena za delovanje plavalnega kluba. Ker ta rešitev, ponujena s strani občinskih predstavnikov, ni bila sprejemljiva za vse akterje omrežja, se je začel problem bazena reševati drugače. V drugi fazi so predstavniki občine, krajevne skupnosti, osnovne šole Jurija Dalmatina in Plavalnega kluba s skupnimi močmi iskali lokacijo v Krškem za izgradnjo novega bazena.

Pa si pogledajmo, kaj lahko rečem glede, v začetku postavljene, hipoteze, ki se glasi:

Vloga oz. moč akterjev, ki so udeleženi v proces reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško, je znotraj oblikovanega javno političnega omrežja porazdeljena asimetrično, in sicer v prid državnih akterjev, kar onemogoča hitro razrešitev problema.

V prvi fazi reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba je bila moč znotraj oblikovanega javno političnega omrežja porazdeljena asimetrično, vendar pa lahko glede na vsebinsko analizo problema rečem, da je imel največjo moč Plavalni klub Celulozar Krško, ki je s svojim aktivnim delovanjem dosegel željeni cilj: Klub mora imeti prostor za svoje delovanje v Krškem. S tem je seveda podaljšal čas reševanja problema.

V drugi fazi reševanja problema bazena in delovanja Plavalnega kluba pa je moč med akterji omrežja razporejena bolj simetrično. Zanimivo pa je to, da so državni in civilno družbeni akterji na lokalni ravni v reševanje problema spretno potegnili še akterje z državne ravni (Ministrstvo za okolje in prostor ter vlado Republike Slovenije), ki jim

primarno sploh ni v interesu ukvarjati se s tovrstno lokalno tematiko. Ne glede na to, da se gradnja novega bazena v Krškem neposredno ne tiče države kot celote, se zdi, da so ravno akterji na državni ravni tisti, ki trenutno zavirajo proces reševanja problema bazena in Plavalnega kluba Celulozar Krško.

Na podlagi poteka procesa reševanja problema v drugi fazi lahko torej zastavljeno hipotezo potrdim.

Z izsiljevalsko pozicijo, ki si jo lahko občina Krško privošči zaradi Nuklearne elektrarne Krško (potencialnega odlagališča radioaktivni odpadkov, potencialne gradnje drugega bloka nuklearke) in bodočih hidroelektrarn, se lahko predstavniki občine, krajevne skupnosti, osnovne šole in Plavalnega kluba nadejajo, da se bo problem bazena le začel reševati hitreje.

6. Literatura

Bachrach, Peter in Baratz, Morton, S. (1970): *Power and Poverty*. New York: Oxford University press.

Bibič, Adolf (1997): *Politološki preseki: civilna družba in politični realizem*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Börzel, A. Tanja (1997): What's So Special About Policy Networks? – An Exploration of the Concept and Its Usefulness in Studying European Governance. *European Integration online Papers (EIoP)* 1(16), 1–11. Dostopno na <http://eiop.or.at/eiop/texte/1997-016a.htm> (5. januar 2007).

Brezovšek, Marjan (1995): Kritika novejših zamisli institucij: novi institucionalizem v politični znanosti in sociologiji. *Teorija in praksa* 32(7/8), 561–573.

Cerny, G. Philip (1990): *The Changing Architecture of Politics: Structure, Agency and the Future of the State*. London, Newbury Park, New Delhi : Sage.

Daugbjerg, Carsten (1997): *Farmers' Influence on East-West Integration in Europe: Policy Networks and Power*. Esbjerg : Sydjysk Univversitetsforlag.

Daugbjerg, Carsten (1998): *Policy Networks under Pressure: Pollution Control, Policy Reform and the Power of farmers*. Aldershot, Brookfield USA, Singapore, Sydney: Ashgate.

Dragoš, Srečo (2005): Moč – navodila za uporabo. V Lešnik, Bogdan (ur.): *Krepitev moči*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Fink Hafner, Danica (1998a): Raziskovanje policy omrežij. *Teorija in praksa* 35(5), 816–829.

Fink Hafner, Danica (1998b): (Pre)oblikovanje policy omrežij v kontekstu demokratičnega prehoda – slovenski primer. *Teorija in praksa* 35(5), 830–849.

Fink Hafner, Danica (2001): *Politične stranke*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fink Hafner, Danica (2002a): Znanost »o« javnih politikah in »za« javne politike. V Fink Hafner, Danica in Lajh, Damjan (ur.): *Analiza politik*, 7–26. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fink Hafner, Danica (2002b): Modeli za analizo politik. V Fink Hafner, Danica in Lajh, Damjan (ur.): *Analiza politik*, 171–186. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fink Hafner, Danica (2005): Institucionalno inženirstvo in prehodi v demokracijo. V Fink Hafner, Danica in Krašovec, Alenka ter Lajh, Damjan (ur.): *Politika na območju nekdanje Jugoslavije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Howlett, Michael (2002): Do Networks matter? Linking Policy Network Structure to Policy Outcomes. Evidence from Four Canadian Policy sectors 1990 – 2000. *Canadian Journal of Political Science*. Dostopno na <http://www.inlogov.bham.ac.uk/pdfs/readinglists/Howlett%20model%20of%20policy%20networks.pdf> (10. maj 2005).

John, Peter (1998): *Analysing Public policy*. London and New York: Pinter.

John, Peter (1999): *Policy networks*. University of Southampton, Southampton SO17 1BJ. Dostopno na <http://website.lineone.net/peter.john/polnet2.html> (8. februar 2005).

Jordan, Grant in Schubert, Klaus (1992): Introduction: A Preliminary Ordering of Policy Networks Labels. *European Journal of Political Research* 21(1-2), 1-27.

Knoke, David (1990): *Political Networks: the Structural Perspectives*. Cambridge: Cambridge University press.

Kotar, Mirjam (2002): Država kot javno politični igralec. V Fink Hafner, Danica in Lajh, Damjan (ur.): *Analiza politik*, 49-66. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Krašovec, Alenka (2000): *Moč v političnih strankah: Odnosi med parlamentarnimi in centralnimi deli političnih strank*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Krašovec, Alenka (2002): *Oblikovanje javnih politik: primer kulturnih politik v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kustec Lipicer, Simona (2002): Javno politična omrežja. V Fink Hafner, Danica in Lajh, Damjan (ur.): *Analiza politik*, 67-81. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kustec Lipicer, Simona (2006): *Poseganje države v civilno družbo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Lap, Romana (2006): *(Ne)učinkovitost socialnega partnerstva na področju trgovinske dejavnosti – študij primera omejevanja nedeljskega obratovalnega časa trgovin*. Diplomsko delo. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Lecours, Andre (2005): *New institutionalism: Theory and Analysis*. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto press.

Lukes, Steven (1993): Three Distinctive Views of Power Compared. V Hill, Michael (ur.): *The Policy process: A Reader*, 50-58. New York: Harvester Wheatsheaf,

March, G. James in Olsen, P. Johan (1984): The New Institutionalism: Organizational Factors in Political Life. *The American political science review* 78(3), 734–749.

March, G. James in Olsen, P. Johan (1991): Ponovno odkrivanje institucij. V Brezovšek, Marjan. *Teorija in praksa* 28(1-2), 210–212.

Pal, Leslie (1987): Policy players. *Public Policy Analysis: An Introduction*. Methuen, Toronto, New York, London, Sydney, Auckland, 102–124.

Parsons, Wayne (2001): *Public Policy: An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis*. Cheltenham (UK), Northampton (USA): E. Elgar.

Peters, B. Guy (1999): *Institutional Theory in Political Science: the New Institutionalism*. London, New Yourk: Pinter.

Peterson, John (2003): *Policy Networks*. Institut for Advanced Studies. Vienna. Dostopno na http://www.ihs.ac.at/publications/pol/pw_90.pdf (16. april 2005).

Richardson, Jeremy (2000): Government, Interest Group and Policy Change. *Political Studies*, vol. 48. Dostopno na <http://www.politicalstudies.org/pdf/richardson.pdf> (15. marec 2005).

Skocpol, Theda in Evans, Peter B. ter Rueschemeyer, Dietrich (1997): *Bringing the State back in*, Cambridge, New York, Melbourne, Cambridge University press.

Smith, J. Martin (1993): *Pressure, Power and Policy: State Autonomy and Policy Networks in Britain and United States*. New York: Harvester Wheatsheaf.

Steinmo, Sven (2001): *The New Institutionalism*. V Barry, Clarck in Joe, Foweraker (ur.): *The Encyclopedia of Democratic Thought*. London: Routledge. Dostopno na <http://stripe.colorado.edu/~steinmo/foweracker.pdf> (31. januar 2007).

Van Waarden, Frans (1992): Dimensions and Types of Policy Networks. *European Journal of Political Research* 21(1-2), 29-52.

7. Viri

Intervju s Francem Bogovičem, županom občine Krško. Krško, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Antonom Zakškom, učiteljem na osnovni šoli Jurija Dalmatina. Brestanica, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Ido Novak Jerele, članico Plavalnega kluba Celulozar Krško. Krško, 27. 2. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Jadranko Gabrič, vodjo oddelka za družbene dejavnosti na občini Krško. Krško, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Jožetom Habincem, nekdanjim predsednikom krajevne skupnosti mesta Krško. Krško, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Miroslavom Mikelnom, nekdanjim občinskim svetnikom v občinskem svetu občine Krško. Brestanica, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Intervju z Vilmo Jan Špiler, članico Plavalnega kluba Celulozar Krško. Krško, 2. 3. 2007. Zvočni zapis.

Ministrstvo za okolje in prostor (2007): *Ureditev dela obvodnega pasu desnega brega reke Save v Krškem za namen športno rekreacijskih dejavnosti*, 26. 2.

Občina Krško (2005): *Ponudba za odkup bazenskega kompleksa na Tovarniški 18*, 14. 9.

Občina Krško (2006): *Obrazložitev sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba*, 23. 2.

Občina Krško (2006): *Predlog sklepa o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško*, 31. 1.

Občina Krško (2006): *Sklep o izboru lokacije za gradnjo bazena v Krškem*, 16. 10.

Občina Krško (2006): *Sklep o pripravi Dokumenta identifikacije projekta*, 3. 3.

Občina Krško (2006): *Sklep o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško*, 23. 2.

Občina Krško (2006): *Vabila občinske uprave članom projektne skupine*, 8. 3., 5. 4., 31. 8.

Občina Krško (2006): *Zapisnik 19. seje odbora za družbene dejavnosti*, 31. 1.

- Občina Krško (2006): *Zapisnik 36. seje občinskega sveta Občine Krško*, 2. 2.
- Občina Krško (2007): *Občina Krško z vidika proračunskega financiranja njenih nalog, javna predstavitev in razprava*, 31. 1.
- Občina Krško (2007): *Predstavitev projektov in programov posameznih oddelkov občinske uprave občine Krško*, 31. 1.
- Peter, Pavlovič (2007): Pozitivno za elektrarno, negativno za odlagališče. *Posavski obzornik* XI(5), 1–2.
- Plavalna zveza (2006): *Podpora izgradnji olimpijskega bazena v Krškem*, 30. 8.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Situacija v Plavalnem klubu Celulozar Krško*, 19. 10.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Najemna pogodba*, 1. 1.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Najemna pogodba*, 29. 3.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Najemnina bazena - stroški treningov*, 16. 10.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Obvestilo o aktivnostih Plavalnega kluba Celulozar Krško - september 2006 in prošnja za pomoč*, 25. 9.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Pismi Plavalnega kluba Celulozar Krško občinskemu svetniku*, 23. 2. in 16. 10.
- Plavalni klub Celulozar Krško (2006): *Stališče Plavalnega kluba Celulozar Krško o predlogu sklepa občinskemu svetu Krško o reševanju problema bazena v Krškem in delovanja Plavalnega kluba Celulozar Krško*, 30. 1.
- Savaprojekt d.d. (2006): *Javnomnenjska raziskava na območju mesta Krško o najugodnejši lokaciji izgradnje novega bazena v Krškem*, 31. 10.
- Savaprojekt d.d. (2006): *Ocena primernosti lokacij za gradnjo bazena v Krškem*, 31. 9.
- Vod Plan d.o.o. (2005): *Odpoved najemne pogodbe*, 18. 11.

8. Priloge

Priloga: Vprašalnik o dinamiki odnosov med akterji, ki rešujejo problem bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško.

1. Katere akterje ste zaznali v procesu reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško?
2. Katere ukrepe ste za rešitev problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško predlagali vi? Ali ste kak ukrep že uspeli uveljaviti? Zakaj ne/da (po vaši oceni)?
3. Menite, da imate dovolj moči (razpolagate z zadostnimi viri - kadrovski, informacijski, materialni, organizacijski – razvrstite od 1 do 4 – najmanj - največ), da lahko vplivate na reševanje problema bazena in Plavalnega kluba v skladu s svojimi interesi?
4. Ali kateri ostali sodelujoči akterji razpolagajo z viri, ki so vam nedostopni? S katerimi (kadrovski, informacijski, materialni, organizacijski – razvrstite od 1 do 4 – najmanj - največ)?
5. Menite, da je razlika v virih med akterji pomemben dejavnik pri procesu uveljavljanja lastnih interesov? Kako se to kaže v primeru reševanja problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško?
6. Ali se pri reševanju problema bazena in Plavalnega kluba povezujete s podobno mislečimi oz. z akterji, ki delujejo na (nad)nacionalni ravni? S kom? Menite, da imate zaradi tega večjo moč v procesu odločanja?
7. Kateri akter je po vašem mnenju najmočnejši oz. uspe v največji meri uveljavljati svoje interese? Na kakšen način uveljavlja svoj interes?

8. Imajo po vašem mnenju vsi akterji, ki želijo sodelovati pri reševanju bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško, omogočen dostop do procesa odločanja? Zakaj ne/da? Je kdo v privilegiranem položaju?
9. Menite, da ste pri reševanju problema bazena v Krškem in Plavalnega kluba Celulozar Krško enakopravni ostalim sodelujočim akterjem? Kako čutite svojo (ne)enakopravnost?
10. Kakšni odnosi prevladujejo med akterji, ki rešujejo problem bazena in PK? Gre za sodelovanje, posvetovanje, pogajanje, konflikte, ipd.?
11. Kako pogosto ste se sestali z ostalimi sodelujočimi akterji zaradi problema bazena in PK? Menite, da bi se morali akterji za učinkovito in hitro rešitev bazena sestati večkrat? Kdo je običajno pobudnik teh sestajanj?
12. Ali se v okviru »sestankov« stališča med akterji zbližujejo, prihaja do kompromisnih rešitev ali zaostrovanj odnosov?
13. S kom naj po vašem mnenju še naredim intervju?